

ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA M LJUDSKA IN SLOVENSKA KNJIŽNICA
IN ALUMINIJA „B“ 62250 P T U J 1
Tgg svobode 1

XV.

ŠTEVILKA 8

AVGUST 1977

IZ VSEBINE:

- Zakaj slabo mnenje o sestankih
- Ali res nedelavnost političnih organizacij?
- Raziskovalna dejavnost sestavina združenega dela
- Kaj je potrebno urediti s pravilnikom o delitvi OD v TOZD
- V razmišljanje našim dopisnikom
- Kako postaviti bodočo organiziranost finančne in računovodske funkcije v TGA Kidričevo

Bo Bo 16

Dobili smo novo lokomotivo

Staro se umika novemu

Ko je James Watt izumil parni stroj, si je prav gotovo predstavljal, kakšen nesluten pomen bo imel ta njegov izum za razvoj človeštva predvsem pa industrije. Nikakor pa si verjetno ni mogel predstavljati, da bo njegov parni stroj še danes, po več kot 200 letih, zadovoljivo služil svojemu namenu. Čeprav ga je industrija že skoraj v celoti zavrgla, kot pogonsko silo, ga v železniškem transportu še vedno s pridom uporabljamo za pogon lokomotiv. Odlikuje ga namreč njegova enostavnost in vzdržljivost.

Vendar pa se je tudi v železniškem transportu za lokomotive, ki so gnane s parnim strojem, že začel iztekati čas proti ničli, ko se bodo morale častitljive starke dokončno umakniti in prepustiti svoja mesta mlajšim in sodobnejšim lokomotivam.

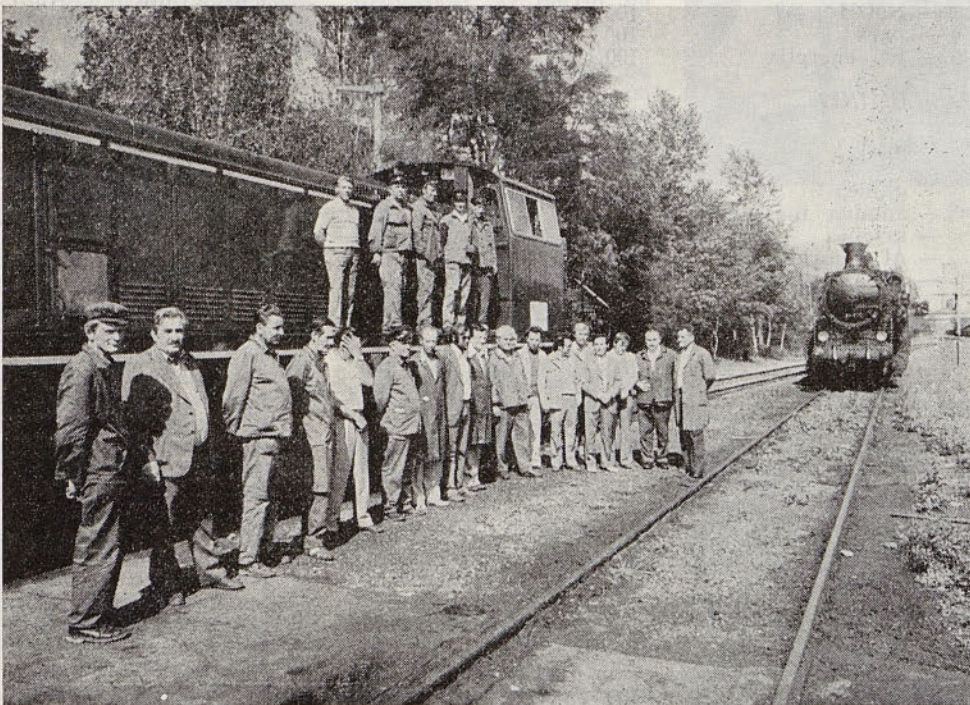
Tak proces obnavljanja oziroma pomlajevanja se je pričel tudi v TGA, kjer

smo do danes, še vedno zadovoljivo opravljali dostavo tovorov s tremi parnimi lokomotivami, dvema manjšima iz serije 62 in eno večjo iz serije 25.

Vsaka od teh nosi s seboj zapisano že kar celo zgodovino in mislim, da je prav, da danes tudi o teh nekaj povemo.

Lokomotive iz serije JŽ 62 sta po poreklu nastali v ZDA. Na Jugoslovanskih železnicah jih srečujemo šele po končani drugi svetovni vojni. Znane so kot UNRRA lokomotive. Po vojni je lokomotive te serije licenčno izdelovala tovarna Đuro Đaković iz Slavonskega Broda. Namenjene so bile izključno premiku na železniških postajah in v tovarnah. Slovenske železnice jih ne uporabljajo več. Eno lokomotivo te serije je klub ljubiteljev železnic Maribor obnovil in jo na praznik železničarjev 15. aprila 1975 leta postavil pred že-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Spominska slika

Z zasedanja sveta za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje

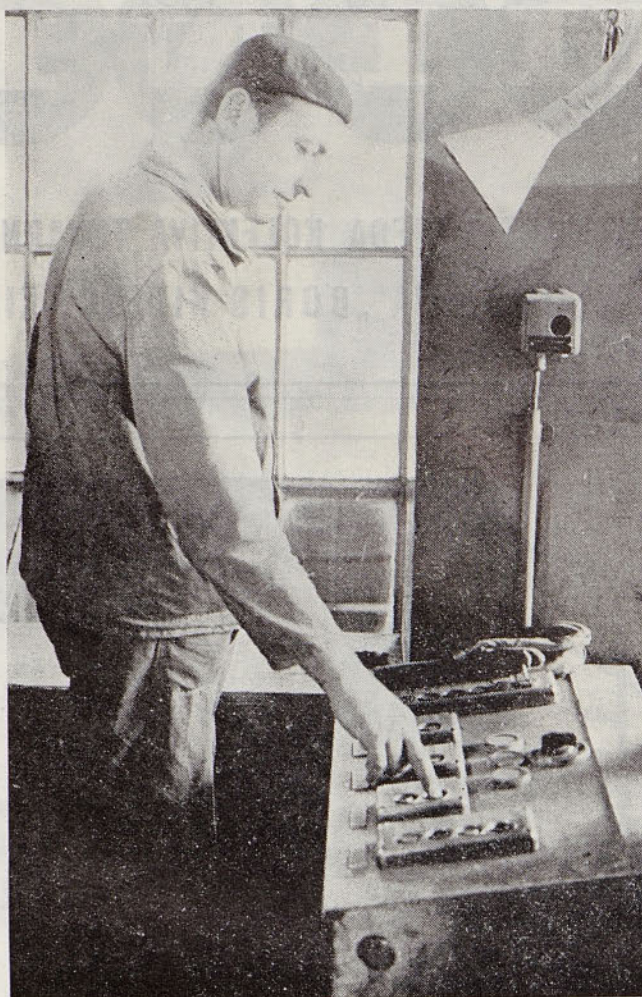
Svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje se je sestel na svoji 15. redni seji dne, 2. avgusta. Nadaljeval pa jo je naslednjega dne.

Razpravljal in sklepal je o naslednjem:

— na predlog sindikalne konference TGA je imenoval za novega predsednika sveta tov. Franca VREŽETA, st. iz TOZD tovarna aluminija,

— na predlog glavnega direktorja je predlagal delavskemu svetu TGA, da dodeli na osnovi določil 34. člena samoupravnega sporazuma o enotnih kriterijih pri reševanju stanovanjske problematike v TGA Dušanu Predovniku, mat št. 4208, roj. 1. 10. 1952, zaposlenemu v TOZD tovarna glinice, stan. Kidričeva 13, — 2-sobno stanovanje s centralnim ogrevanjem v Kidričevem št. 13, ki ga bo izpraznil Čedomir Teodorovič

— delavskemu svetu TGA je predlagal sprejem Poslovnika delavskega sveta Tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo.

Komandni prostor drobilnice

— odobril je enkratne denarne pomoči na osnovi določil samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov, in sicer:

Francu Dobniku, mat. št. 2834 iz TOZD promet v višini 2.500 din in Elizabeti Vesenjaku, mat. št. 4226 iz TOZD vzdrževanje v višini 2.000 din.

Enkratna pomoč Elizabeti Vesenjaku je namenska za kritje stroškov prehrane otrok v celodnevni šoli.

— sprejel je odpoved kredita za individualno stanovanjsko gradnjo, ki jo je podal Janko Krapša v višini 40.000 din. Po veljavni prioritetni listi za dodelitev posojila za individualno gradnjo je svet ta sredstva dodelil:

— Tereziji Medik, mat. št. 3886, na veljavni prioritetni listi pod zap. št. 33 — 10.000 din, kar predstavlja razliko od 100.000 din. Imenovana je 90.000 din posojila že dobila po sklepu sveta št. 147 z dne 23. marca 1977,

— Viliju Angelu, mat. št. 3528, na veljavni prioritetni listi vpisan pod zap. št. 34, s skupnim številom točk 15 — 30.000 din. Odplačilna doba je

20 let z 2 odstotno obrestno mero.

— sklenil je, da je konferenci sindikata TGA potrebno nakazati namensko za aktivno rekreacijo krvodajalcev — članov našega kolektiva 50.000 din iz sklada skupne porabe — humanitarne organizacije,

— delavskemu svetu TGA je predlagal sprejem rebalansa plana izobraževanja v obliki, kot ga je predložil kadrovskega socialni sektor,

— razpravljal je o vlogi Marije Pavličič — malica med delom in ugotovil, da so njene navedbe resnične. Zaradi tega je imenoval posebno komisijo v sestavi: Anton Brglez, predsednik, Marija Pavličič in Danilo Mihelič z nalogo:

1. spremljanje priprave obrokov in kvalitete hrane v mesecu avgustu in septembru,

2. o svojem delu poročati komisija pisмено ter izdelati konkretne predloge ukrepov, ki bi jih bilo potrebno podvzeti,

3. ugotovi možnost uvedbe več različnih vrst hrane,

4. pregleda vožnje avtomobila za prevoz malice.

Svet za samoupravljanje je dal celotno zadevo v vednost delavskemu svetu TGA.

— naročil je direktorju kadrovskega socialnega sektorja, da do prihodnje seje sveta poroča o prenosu obrata družbene prehrane v podjetja,

— vzel je na znanje informacijo kadrovskega socialnega sektorja o nakupu zemljišča na otoku Cresu in priporočil temu sektorju, da je potrebno čimprej prirediti z urejevanjem letovanja članov delovne skupnosti v letu 1978,

— za ogled novogradenj in predvidenih rekonstrukcij stanovanjskih hiš je imenoval komisijo v sestavi:

— Franc Vreže, st. — predsednik

— Irena Draškovič — član

— Franc Jelen — strokovni sodelavec

— naročil je kadrovskega socialnemu sektorju, da od vseh prijavljenih na natečaja za individualno stanovanjsko gradnjo, ki nimajo urejene dokumentacije, zahteva ureditev iste do takrat, ko bo svet sestavljal prioriteto listo,

— pri razdelitvi stanovanj je svet upošteval prioriteto listo za dodelitev stanovanja in 9. člen samoupravnega sporazuma o enotnih kriterijih pri reševanju stanovanjske problematike, ki določa:

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kako smo poslovali?

Iz tabele I n II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu juliju in v obdobju I. — VII. 1977.

Indeks 1977/1976 prikazuje odnos dosežene proizvodnje napram proizvodnji v istem obdobju lanskega leta.

I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZICNEGA OBSEGA

Obrat	Plan	Doseženo		
		mesečno	kumulat.	77/76
A. GLINICA				
1. Izluženo				
— junij	100	120	110	106
— julij	100	99	108	108
2. Kalcinirano				
— junij	100	124	109	103
— julij	100	101	108	103
B. ALUMINIJ				
3. Elektroliza A				
— junij	100	100	100	100
— julij	100	95	99	99
4. Elektroliza B				
— junij	100	97	99	102
— julij	100	97	99	102
5. Livarna				
— junij	100	96	97	102
— julij	100	95	97	102
6. Anodna masa				
— junij	100	97	93	80
— julij	100	177	103	81

II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA — VII/1977

Na 1 tona proizvoda	Plan	Indeks	
		julij	I — VII/1977
1. GLINICA			
<i>Al hidrat — Al₂O₃</i>			
— boksit	100	97	100
— NaOH	100	113	108
— para	100	87	89
— El. energija	100	98	93
2. ALUMINIJ			
<i>Hala A</i>			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	102	104
— kriolit	100	95	79
— Al fluorid	100	127	122
— El. energija	100	108	103
<i>Hala B</i>			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	96	99
— kriolit	100	97	84
— Al fluorid	100	112	105
— El. energija	100	103	101
3. ANODNO MASA			
<i>Za izvoz:</i>			
— petrolkoks	100	—	103
— katranska smola	100	—	93
<i>Za domačo porabo:</i>			
— petrolkoks	100	102	103
— katranska smola	100	95	85
— El. energija	100	83	85

Staro se umika novemu

(Nadaljevanje s 1. strani)

lezniško postajo Maribor, kjer si jo je marsikdo od nas že podrobneje ogledal. Čeprav drugje dajejo te lokomotive že v muzej, bosta naši morali še pridno sopihati toliko časa, dokler jima ne poteče obratovno dovoljenje in bosta potrebni generalne obnove.

Takrat pa se bomo verjetno tudi mi odločili in jima privoščili zaslužen muzejski mir. Naj povem še nekaj podatkov, ki so značilni zanju:

pritisk pare 14 kg/cm²
teža lokomotive 54 ton
največja hitrost 45 km/h

Tretja naša parna lokomotiva je iz serije JZ 25, ki pa bo morala v kratkem oditi v pokoj, je lokomotiva, ki je bila narejena leta 1920 na Dunaju. Do leta 1926 o njej nimamo podatkov, pač pa je znano, da je služila v letih od 1926 do 1941 italijanskim državnim železnicam. Kakšna je bila njena usoda v času vojne nam ni poznano, vemo le to, da je bila nekje na Slovenskem, kjer jo je po osvoboditvi prevzela sekcija za vleko Maribor. Tukaj smo jo tudi mi kupili pred 5 leti. Od takrat, ko smo jo dali generalno popraviti pa do danes je ves čas živahno sestavljala in razstavljala vlake v TGA. In še nekaj podatkov:

pritisk pare 13 kg/cm²
teža lokomotive 106 ton
največja hitrost 60 km/h

Sedaj ko smo na kratko predstavili naše hlaponce — ponos naših železničarjev — je prav, da preidemo tudi k bistvu mojega sestavka.

Marsikomu od vas, je verjetno že znano, da smo se v TOZD promet odločili modernizirati in posodobiti našo interno železniško transportno dejavnost. Prvi tak korak je bil storjen v letošnjem letu, ko smo kupili lokomotivo diesel 825 B-1 pri Đuro Đakoviću iz Slavonskega Broda. Ta investicija je del izpolnitve našega srednjeročnega plana poslovanja. Pravzaprav gre že kar za pravo zgodovinsko prelomnico v TGA. Končuje se namreč romantično obdobje parnih lokomotiv, ki so s svojo prisotnostjo simbolizirale svoj čas in človeka, ki je v njen živel. Vzdrževalni stroški parnih lokomotiv so iz leta v leto večji, predpisi katerim zapadajo, so vse bolj in bolj strogi in natančni. Postavlja se vprašanje, kdo v naši domovini bo v bodoče

še skrbel za mala, srednja, velika in generalna popravila na teh lokomotivah, vsaj nas kar po vrsti vsi jugoslovanski pooblaščenji izvajalci teh del obveščajo, da v bodoče ne bodo več popravljali parnih lokomotiv.

Vsi ti in podobni razlogi so nam torej narekovali, da nismo oklevali z nakupom nove lokomotive in danes, ko to berete, ta že s »polno paro« prevaža vagono po TGA. Vsi, ki delamo v TOZD Promet, smo se z dnem, ko je D 825 zavozila na naš domači tir zavedli, da smo stopili v novo obdobje, da se bo za nas marsikaj spremenilo.

Prilagoditi se bomo morali režimu premikov ob sožitju s parnimi, kateri bosta morali še naprej biti izmenoma »pod paro«. Priučiti bomo morali naše strojevodje, ki do sedaj niso imeli ustrezne kvalifikacije za upravljanje z diesel lokomotivami. Rešiti bomo morali problem oskrbovanja lokomotive z gorivom. Prilagoditi bomo morali tekoče vzdrževanje lokomotive in še, in še. Skratka, nekaj problemov smo rešili, nastali pa so novi, ki zadevajo predvsem službe TOZD promet. Vendar pa ne dvomim o tem, da jih ne bomo sposobni reševati in se spoprijemati z novimi, ki se bodo ob preureditvi na modernejšo in sodobnejšo vleko tudi pojavili.

Vsekakor pa ne gre zanemarjati dejstva, da je tak premik prinesel tudi precej prednosti.

V prvi vrsti, se bodo izboljšali delovni pogoji strojevodij, ki delajo na premiku. Postopno se bo zmanjšala delovna sila — kurjači niso potrebni. Manjše bodo okvare na tirih, čeprav bo potrebno le-te predtem še temeljito obnoviti. Zmanjšala se bo poraba kuriva oz. goriva na prevoženo tono tovora na internem železniškem transportu. Stroški investicijskega vzdrževanja se bodo v poprečju občutno zmanjšali.

Sedaj, ko sem naštel nekaj prednosti in težav, bi bilo prav, da povem še nekaj tehničnih podatkov o D 825.

Lokomotiva je izdelek že renomirane tovarne Đuro Đaković po francoski licenci. Veljala je okoli 820 starih milijonov. Lokomotiva je, lahko rečemo, že kar majhna električna na kolesih, saj se vrši pogon s stabilnega 12 cilindrskega V diesel motorja moči 825 KS na glav-

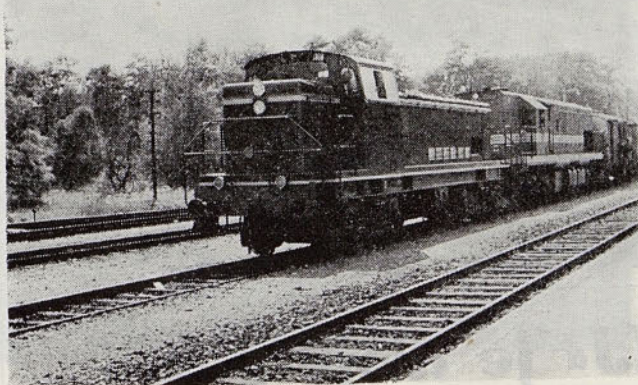
Ob prevzemu lokomotive je bila manjša slovesnost

Ob ogledu lokomotive

Prva vožnja

Nova lokomotiva je pripeljala na železniško postajo Kidričevo

ni generator, ki je šestpolni kompenzirani compadni motor z lastnim in neodvisnim vzbujanjem. Ta generator preko regulacijskih naprav oskrbuje vlečne motorje, ki so v principu istosmerni serijski štiripolni. Seveda pa je to osnovni princip delovanja lokomotive. Za pravilno delovanje je vgrajenih še cel kup komplikiranih naprav. Ostali podatki pa so:

Teža lokomitev 64 ton
dolžina okoli 15 m

največja dovoljena hitrost 80 km/m

največja vlečna sila pri potegu 16 Mp

Predno strnem ta sestavek, naj še povem, da smo delavci TOZD promet dne 22. julija, ko je naša nova D 825 prvič zavozila na domači tir pripravili manjšo slovesnost o čemer pričajo

**„ALUMINIJ“
JE TRIBUNA
DELAVCEV!**

posnetki. Naj povem, da so se te svečanosti udeležili skoraj vsi strokovni delavci na nivoju DO, ki so se z veseljem povzpeli na lokomotivo že na železniški postaji postaji v Kidričevem ter se skupaj z njo pripeljali v TGA. Marsikdo je verjetno šele tedaj spoznal vso veličino železničarskega poklica.

Kakor koli že, te investicije, ki je ena večjih v zadnjem času, smo lahko vsi veseli in upamo, da se nam bo bogato obrestovala, dokler ne bo morda čez 100 let nekdo ponovno pisal v glasilu »Aluminij« ob slovesu diesel električne vleke »staro se umika novemu«.

B. U.

ZAKAJ SLABO MNENJE O SESTANKIH?

Na vseh straneh in brez prestanka se sliši graja na račun sestankov, na jih je preveč, da trajajo predolgo ter odvzemajo preveč časa in so brez ustrezne koristi itd.

Kaj je od tega res?

Najprej je treba povedati, da se brez sestankov ne more poslovati in da so nujno potrebni v demokratičnem družbenem sistemu, v sistemu samoupravljanja, kjer se teži, da se čim širši krog delovnih ljudi začne resno ukvarjati z upravljanjem, da morajo biti gospodarji svoje usode. Torej sestanki niso nič drugega kot način kolektivnega reševanja problemov.

Če so sestanki v našem demokratičnem sistemu nenadomestljivi, to že ne pomeni, da so vsi sestanki dobri in da so vsi dobro izpeljani in organizirani.

Kako je v tem pogledu?

Tukaj lahko povem neke dvome, kateri potrjujejo splošno slabo mnenje o sestankih. Verjetno je, da je sestankov preveč, da so predolgi, da niso dobro organizirani in da je koristni od nekaterih, če je ta sploh, relativno malo.

Lahko povem, da obstoja odrejena zakonitost v porastu števila sestankov. Ta zakonitost je vsekakor objektivna nujnost, posebej, če to gledamo s stališča odnosov, katere razvijamo.

Racionalno izkoriščanje delovnega časa sigurno ni nevažno vprašanje. Koliko od tega presedimo na sestankih in kakšen je učinek ima pomemben značaj, posebej, če imamo v mislih, da moramo uveljavljati zakon o združenem delu, kateri odpira novo stran v razvoju samoupravljanja, kjer delavci, delovni ljudje in občani vse bolj neposredno odločajo o naj-

važnejših vprašanjih svojega družbeno-ekonomskega položaja. Vse nas to obvezuje, da razmišljamo, kako bi najbolj učinkovito mogli odločati, to pomeni, kako se bomo sestajali.

Kot sem že prej omenil, pri nas obstoja mnenje, da imamo preveč sestankov in da to vpliva na delovni učinek, vendar to je nova družbena vloga, ko delavci nehalo biti samo najemni delavci in ko upravljanje vse bolj jemljemo v svoje roke, to postaja neodtujljivi del njihove osebnosti.

Delavec se mora sestajati s svojimi tovariši po delu. On skupaj z njimi odloča, to je zgodovinska tvorba delavskega razreda naše države in to funkcijo združenih delavcev vse bolj širimo in utrjujemo. Pri tem ne mislim opravičevati negativnosti katere se pojavljajo pri sestankih, a to je to kar imenujemo sestancenje z brezpomembnim sedenjem. Ko povem, da so sestanki delavcev nujno

potrebni, s tem ne oparavičujem nepotrebne- ga zapravljanja ur, ampak mislim na takšne rešitve, katere morajo še boljše in učinkovitejše omogočiti odločanje na njih. Mislim, da bomo morali zelo hitro začeti razvijati način priprav in obnašanje na sestankih. Pripravi sestankov se pri nas poklanja zelo malo pozornosti. N.pr. sestanek ne bi smel biti mesto, kjer se dajo informacije, če sestanek res ni informativnega značaja. Informacije morajo biti dosti prej posredovane udeležencem, vendar ni vseeno kakšne, temveč pomembne in razumljive s predloženimi rešitvami in opozorilom mogočih posledic. To se pravi, priprava sestanka, če povem bolj enostavno, je štiri petine, a sam sestanek ena petina dela. Pogosto je pri nas odnos obraten.

Drug problem je potek sestanka. Morali se bomo potruditi o načinu obnašanja na sestankih in to zelo organizirano. Upoštevati cilj

sestanka, izogibati se ponavljanju, razumno moramo razpolagati s časom, da bi lahko povedali svoje mnenje vsi udeleženci.

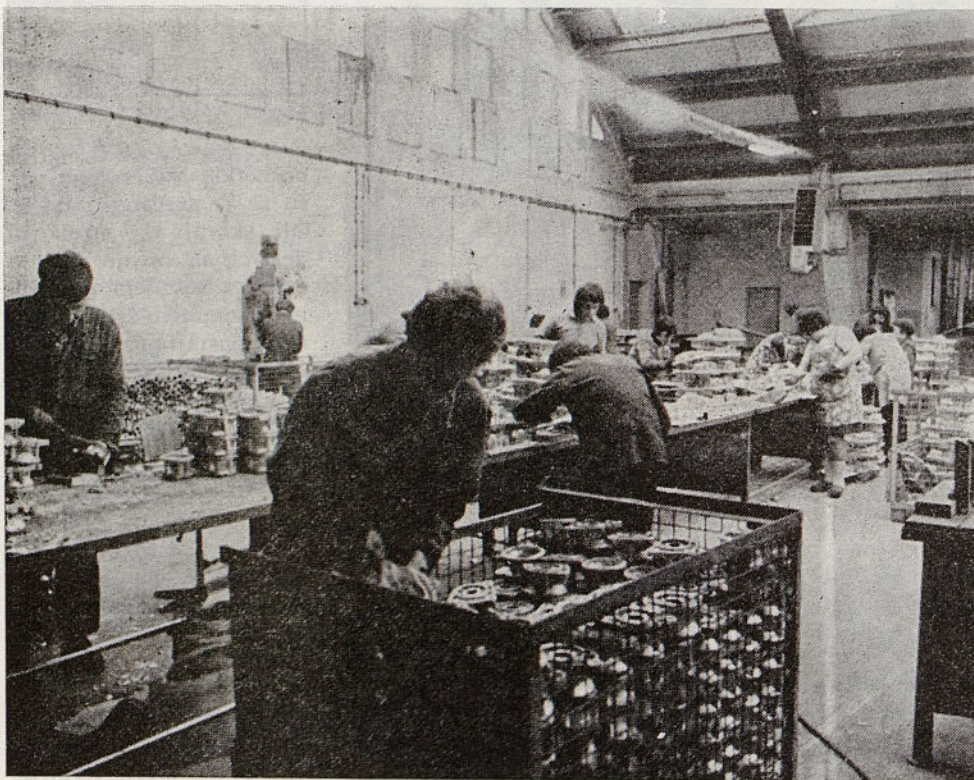
Delavce, vodilne in vodstvene delavce, delegate, družbeno-politične aktiviste — pri vseh teh je potrebno razvijati kulturo upravljanja in družbeno političnega delovanja.

Naprimero, voditelji sestanka pri nas vedo kako je potrebno voditi sestanek, vendar ne usmerjajo diskusije k cilju, in ne izvlečejo predloga o poteku razprave, pa tudi ne oblikujejo zaključka.

Nekdo bo rekel, da je to povezano s stopnjo izobrazbe, tukaj je malo resnice. Medtem ali zahtevanost visoke izobrazbe pomeni višjo kulturno odločanje in obnašanje na sestankih? Verjetno ne. Pri dobivanju takšne kulture je obveza vsakega delavca samoupravljalca.

Franjo Majačič

Iz IBT

»ALUMINIJ« je tvoje glasilo!

Z zasedanja sveta za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje

(Nadaljevanje z 2. strani)

»Pri standardih iz tega sporazuma se sme dodeliti upravičencu:

- samski osebi garsonjera ali enosobno stanovanje 10 — 40 m²
- dvema osebama enosobno ali dvosobno stanovanje 35 — 50 m²
- trem osebama dvosobno ali trosobno stanovanje 53 — 69 m²
- štirim osebama in več trosobno ali večje stanovanje od 63 m² dalje.«

Na osnovi omenjenega je svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje dodelil stanovanja naslednjim:

1. Čedomirju Teodoroviću, mat. št. 3413 iz TOZD promet, pod zap. št. 23 s 740 točkami — 3-sobno stanovanje v Kidričevem št. 19, ki ga je odpovedal Hinko Dasko
2. Francu Zajcu, mat. št. 859 iz TOZD vzdrževanje, pod zap. št. 43 s

1210 točkami — 3-sobno stanovanje v Kidričevem št. 23, ki ga je odpovedal Viktor Hazabent

3. Antoniji Irgl, mat. št. 3356 iz DS SS, pod zap. št. 48 s 1100* točkami — 3-sobno stanovanje v Kidričevem št. 6, ki ga je odpovedala Jožica Sabath
4. Francu Krajncu, mat. št. 893 iz TOZD tovarna aluminija, pod zap. št. 50 s 1090 točkami — 2-sobno stanovanje v Kidričevem št. 29, ki ga bo izpraznil Franc Zajc
5. Alojzu Levaniču, mat. št. 852 iz TOZD tovarna aluminija, pod zap. št. 41 s 1270 točkami — 2-sobno stanovanje v Kidričevem št. 14, ki ga bo izpraznil Franc Krajnc
6. Janezu Furmanu, mat. št. 4418 iz TOZD tovarna aluminija, pod zap. št. 75 s 660* točkami — 3-sobno stanovanje v Kidričevem št. 6, ki ga je odpovedal Franc Simenko.

Ali res nedelavnost političnih organizacij?

● Družbeno-politične organizacije v TOZD tovarne glinice niso aktivne, kje so za to vzroki

Tako je namreč glasilo vprašanje neposrednega proizvajalca na zboru delavcev v TOZD tovarne glinice, ki je menil, da družbeno-politične organizacije niso aktivne in je povdaril, da v njegovi delovni sredini sploh ni nobene aktivnosti! Postavil je tudi vprašanje kdo je sploh sekretar OO ZK v TOZD tovarne glinice!?

Prav to vprašanje mi je dalo povod, da v nekaj naslednjih vrsticah skušam nekoliko bolj obelodaniti postavljeno vprašanje delavca iz te temeljne organizacije združenega dela v okviru DO TGA. Omenjeni neposredni proizvajalec je pred tem postavil še drugo vprašanje o katerem pa v tem sestavku ne bo govora, ker mu je bil podan odgovor na vprašanje oz. dan nasvet kam se naj obrne s svojim vprašanjem, da dobi ustrezen odgovor, ki ga seveda na zboru delavcev ni mogel dobiti.

Toda vrnimo se k aktualnemu vprašanju, ki je prav gotovo vredno vse pozornosti, predvsem še zato, ker je prav ta tovariš nakazal nekaj kar daje še kako občutljiv pečat naši družbeno-politični aktivnosti tako v TOZD kot tudi v DO kot celoti. Vprašanje ni osamljeno in je brez dvoma še mnogo takih, ki bi postavili enako vprašanje, da je prav tako tudi mnogo takih, ki še danes ne vedo kdo je v njihovi TOZD predsednik OOS, kdo sekretar OO ZK in kdo je predsednik bodisi DS TOZD ali tudi DS TGA, kdo je predsednik aktiva mladih delavcev in podobno.

Omenjeni primer nam namreč nakazuje nekaj o čemer smo mnogo govorili, pisali, razpravljali in podobno. Pa vendar so še vedno ostala taka in podobna vprašanja. Če še k temu dodam, da je delavec izrazil tudi željo, da bi želel včasih prisostvovati sestanku članov OO ZK v TOZD, vendar žal ni nikoli videl vabila, ki bi vabilo tudi nečlane na sestanek OO ZK. Delno je ta proizvajalec dobil odgovor na samem zboru, vendar menim, da je prav, da nekaj več o tem odgovoru pove tudi takim, ki so enakega mnenja in bi morda tudi sami postavili enako vprašanja.

Najprej velja vsekakor povdariti, da resnično mnogokrat ni čutiti prave aktivnosti DPO v TOZD ali v DO TGA, vendar je treba postaviti tudi proti-vprašanje, kdo je resnično temu kriv? Odgovor bi bil povsem enostaven, če bi dejal, da smo krivi prav

vsi mi, ki delamo v kolektivu. Postavlja se namreč vprašanje kolikokrat so prav tisti delavci, ki postavljajo enaka vprašanja zahtevali od svojega poverjenika sindikalne delovne skupine, da jim ob razloži določene nejasnosti in, da prenese naprej njihove zahteve, predloge ali pripombe. Kolikokrat je iskal določene informacije od predsednika OOS, od sekretarja OO ZK ali od ostalih odgovornih predstavnikov v TOZD?

Na slehernem zboru v TOZD v glinici je ob koncu tudi povdarjeno, da lahko dobi vedno vsak, če želi, določen samoupravni sporazum ali kateri drugi samoupravni akt v vlogi pri tajnici organov upravljanja. Tega se žal do danes še prav nihče ni poslužil, mnogokrat pa se povdarja, da ni jasno kaj sprejemajo in zakaj glasujejo samoupravljanci. Ali še vedno prevladuje mnenje, da je za družbeno-politično delo v TOZD ali

v TGA odgovoren le predsednik sindikata in člani IO OOS ali sekretar OO ZK in člani ZK, da je za tako stanje odgovoren le direktor in ostali?

Prav tukaj je takoj moč dobiti jasen in zelo kratak ter jedrnat odgovor, da smo za tako stanje — ponovno povdarjam, krivi sami. Direktor TOZD je odgovoren za svoje delo DS in nikjer ne piše in tudi ne obstoja, da mora veljati le to, kar on mor-

da predlaga ali podobno, kot to mnogi mislijo in nekateri to celo večkrat tudi trdijo.

Če bi bilo na zborih delavcev več konkretnih vprašanj, to velja tudi za sindikalne sestanke skupin in ostale, potem prav gotovo ne bi moglo prihajati do takih nejasnosti in vprašanj, ki so dokaj čudna, pa žal mnogokrat resnična, predvsem zaradi pasivnosti prav neposrednih proizvajalcev, ki mislijo, da so z izvolitvijo IO OOS, OO ZK, ZSMS, DS TOZD in podobno opravili svojo nalogo in, da jih več nič ne briga in zanima, medtem pa kaj radi bruhajo ogenj in svojo jezo na tiste, ki niso temu prav nič krivi in so največkrat kritizirani le zato, ker pač izvajajo postavljene naloge, ki so jih prevzeli s tem, da so sprejeli določene funkcije v sindikatu, zvezi komunistov, DS ali še v kakem drugem odboru ali komisiji.

Vse dotlej dokler bomo tako reševali naše notranje probleme in eden drugega očitali neaktivnost, tako dolgo nimamo kaj prida pričakovati tudi v bodoče, kajti še kako lahko je kritizirati napake tistih, ki kaj delajo in logično pri svojem delu tudi grešijo. Stati danes ob strani dogodkov ob reševanju mnogih resnih problemov v delovni organizaciji pomeni enako, kot, da nisi član te delovne skupnosti in je enako ignoriranj vsemu tistemu, kar se pred nas v združenem delu nenehno vsak dan postavlja.

Samo kritiziranje nekoga brez tega, da mu prikažeš tudi storjeno napako in mu pomagaš, ne vodi nikamor in izkušnje minulih let nam lahko mnogo tega tudi potrdijo. Prepričan sem, da bodo tu na te vrstice mnogi kimali in si mislili svoje, toda nič zato! Sleherni ima glavo zato, da z njo misli in ne le zato, da jo nosi na vrtu, pa naj bo tudi v tem tako.

Ne bojim se resnici pogledati v oči in ponovno povdariti, da moramo vzroke neaktivnosti družbeno-političnih organizacij v TOZD in TGA, če seveda le-ta tudi obstoja taka, kot mnogi trdijo — iskati le v naši nezainteresiranosti do vsega kar se okrog nas dogaja.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Dopustniška utrinka

Pristanišče — ostali so le spomini

Pomol

RAZISKOVALNA DEJAVNOST - sestavina združenega dela

Vloga znanosti in znanja oziroma raziskovalne dejavnosti kot pomembne poti do znanja je posebno očitna pri doseganju nekaterih ciljev samoupravnega socializma kot so:

- ekonomska in politična neodvisnost v pogojih znanstveno tehnične revolucije,
- ustvaritev pogojev za odpravo razlik med fizičnim in umskim delom in gradnjo brezrazredne družbe,
- preprečevanje reprodukcije starih družbenih odnosov in odprava njihovih ostankov,
- vzgoja človeka kot ustvarjalne socialistično-samoupravno usmerjene osebnosti,
- ohranitev zdravega življenjskega okolja ob rastoči industrializaciji.

Raziskovalna dejavnost, kot pomemben dejavnik pri ustvarjanju lastnega domačega in pri prenašanju oz. uporabi tujega znanja mora biti vgrajena v vse celice naše družbe, postati njihova značilnost in se podružabiti. To pomeni, da je potrebno dosledno zagotavljati odločujočo vlogo delavcev v celotni družbeni reprodukciji pri združevanju in svobodni menjavi dela med raziskovalci in ostalimi delavci v vsej družbeni strukturi, v skladu z interesi posameznih TOZD, pa do najširših in splošnih družbenih interesov republike in zveze, izhajajočih iz kvalitetno združenih posamičnih interesov ter iz pobud znanosti.

Električar

Z uveljavljanjem družbenega planiranja in zakona o združenem delu nastaja novo razdobje v razvoju raziskovalne dejavnosti in njeni uvrščenosti v družbo.

Raziskovalna dejavnost, ki jo pojmujejo v najširšem pomenu besede kot ustvarjanje novega znanja oz. prenos obstoječega znanja v razvoj določene dejavnosti oz. proizvodnje, je v sistemu družbenega planiranja tisti element in pogoj kvalitetnih sprememb in premika v celotni družbi in posebej v gos-

podarstvu, ki naj prispeva k:

- razvoju novih družbenih odnosov in kulture,
- večanju deleža ustvarjalnega dela v vseh procesih dela in proizvodih,
- večji družbeni produktivnosti in večanju družbenega proizvoda na posameznih področjih in v celotni družbi,
- večji konkurenčni sposobnosti gospodarstva in njegovemu uveljavljanju na domačih in tujih tržiščih,

- materialni in idejni neodvisnosti naše družbe,
- krepitevi obrambne sposobnosti,
- dobro delujočemu in racionalno organiziranemu sistemu družbenih dejavnosti,
- večjemu uveljavljanju naše družbe pri mednarodni menjavi znanja in pri sodelovanju z deželami v razvoju.

Organiziranost sistema raziskovalnih skupnosti Sistem raziskovalnih skupnosti, ki deluje danes v Sloveniji se je razvil vzporedno z našimi družbenoekonomskimi odnosi in je bil vzpostavljen z zakonom o raziskovalni dejavnosti in raziskovalnih skupnostih iz leta 1974 ter

s samoupravnimi sporazumi o ustanovitvi in delovanju Raziskovalne skupnosti Slovenije, 17 področnih raziskovalnih skupnosti in 60 občinskih raziskovalnih skupnosti, ki so bili večinoma sprejeti v letu 1975.

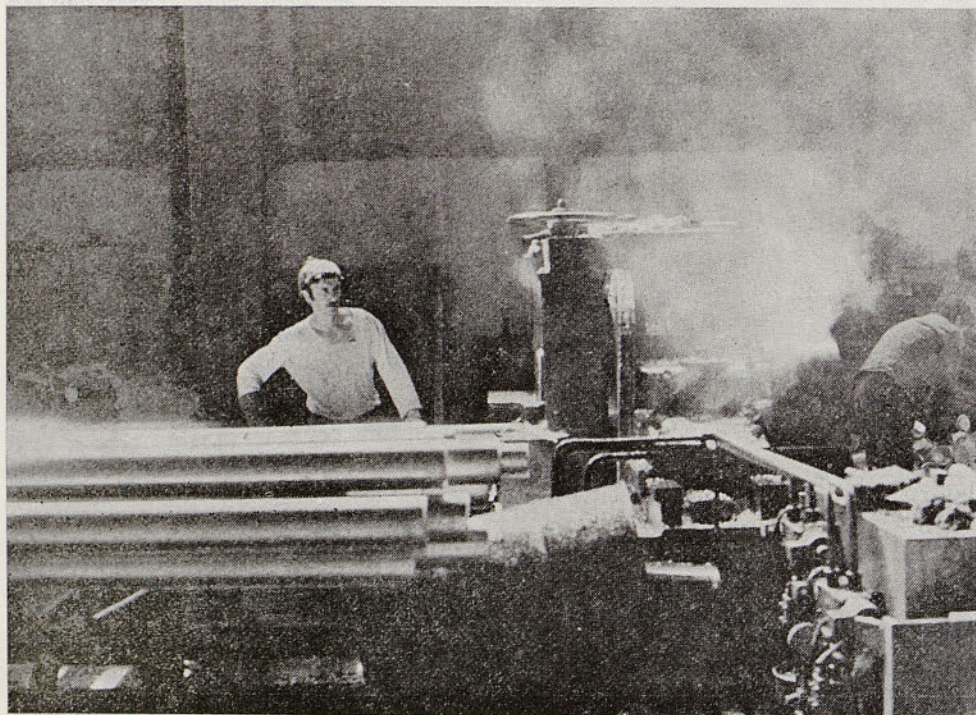
Občinske in področne raziskovalne skupnosti tvorijo z Raziskovalno skupnostjo Slovenije celovit sistem, v katerem ima vsak tip skupnosti originalne pristojnosti, ki izvirajo iz namena, zaradi katerega so bile te skupnosti ustanovljene.

Občinske raziskovalne skupnosti se uveljavljajo z različno intenzivnostjo, vendar sta se v zadnjem letu zelo jasno izoblikovala njihova fizionomija ter delovno področje. Aktivne občinske raziskovalne skupnosti so postale pobudnik oblikovanja raziskovalnih programov, ki se nanašajo na vprašanja regionalnega razvoja, aktiviranja prirodnih bogastev, zaščite okolja ter analize družbenoekonomskih gibanj, vezanih na teritorij občine ali regije. Preko njih se tudi vzpostavljajo povezave med uporabniki v občini in izvajalci v Sloveniji. Tako so občinske raziskovalne skupnosti del sistema menjave in planiranja raziskovalnega dela.

Njihova vloga bi bila še večja, če bi bile v celoti in enakopravno vključene v občinski skupščinski sistem in enakopravno sodelovale pri vseh vprašanjih, ki vključujejo ali zahtevajo raziskovalno dejavnost, posebej pa pri vprašanih razvojnih in investicijskih programih raziskovalnega dela v občinah.

Pomembno vlogo pa imajo občinske raziskovalne skupnosti pri vzpostavljanju raziskovalne in ino-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Žaganje

Ali res nedelavnost političnih organizacij?

(Nadaljevanje s 5. strani)

Ne bodimo naivni in ne porivajmo glav v pesek le zato, ker ne upamo pokazati na tiste, ki zavirajo naš sistem, pa naj si bo to direktor, sekretar OO ZK, sindikata ali kdo drug. Na probleme kažimo z zavestjo, da smo iste pripravljene pomagati tudi reševati, saj nam to tudi nalaga naša notranja zakonodaja in pa še predvsem zakon o združenem delu. Tega bo potrebno bolj dosledno izvajati in vsi bomo morali enako spoštovati njegove določ-

be, potem pa ne bo treba iskati vzrokov za neaktivnost DPO in streljati v grm kjer zajca še nikoli ni bilo.

Res je težko priznati svoje napake, toda bolje je prenesti to, kot pa kritizirati tisto v čemer si tudi sam soudeležen! To bi bilo moje mnenje in tudi mnenje tistih, ki podpirajo akcije za naš boljši jutri, za to naj aktivnost DPO v DO postane naša skupna in enotna naloga, pa tudi uspehi ne bodo izostali!

F. Meško

RAZISKOVALNA DEJAVNOST - sestavina združenega dela

(Nadaljevanje s 6. strani)

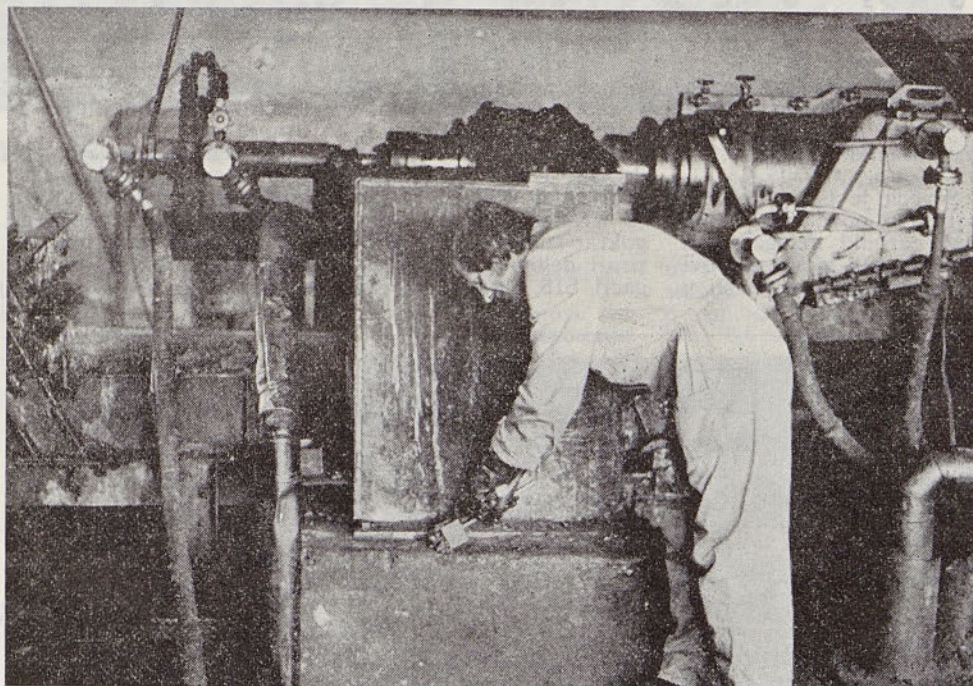
vacijske dejavnosti v delovnih organizacijah. Preko njih bo mogoče organizirati tudi izmenjavo izkušenj ter pomoči pri uveljavljanju določil zakona o združenem delu, ki zadevajo raziskovalno dejavnost in amortizacijo znanja.

Področne raziskovalne skupnosti so v večini primerov organizirane tako, da hkrati pokrivajo določeno področje gospodarske oz. družbene dejavnosti ter ustrezne raziskovalne usmeritve, kjer pa tega prekrivanja ni bilo mogoče doseči, so skupnosti organizirane po raziskovalnih področjih. Značilnost koncepta področnih raziskovalnih skupnosti hkrati, kakor jim je to narekoval interes in lastne potrebe, ne da bi to bilo povezano z obveznostjo plačevanja prispevkov vsaki skupnosti posebej. Na ta način so ustvarjeni pogoji za široko družbeno vrednotenje programov ter skupnosti in za preprečevanje cehovske povezave med organizacijami uporabnikov »njihovimi« inštituti.

Na splošno poteka delovanje področnih raziskovalnih skupnosti dobro, čeprav bo treba storiti precej, da se bodo razčistila vprašanja, kako so uporabniki in izvajalci definirani in posebno, da bi se bolj kot doslej uveljavila vloga oz. pomoč teh skupnosti pri programiranju in izvajanju raziskav, ki se ne financirajo s sredstvi, združenimi pri Raziskovalni skupnosti Slovenije. Tako kot pri občinskih pa že tudi pri področnih raziskovalnih skupnostih še odprto vprašanje, kako zagotoviti vpliv in soodgovornost raziskovalnih delavcev področne skupnosti pri vprašanih razvojnih in investicijskih programih združenega dela na področjih svojega delovanja. Program Raziskovalne skupnosti Slovenije nastaja kot sinteza programov občinskih in področnih raziskovalnih skupnosti ter je usmerjen v prednostne cilje, določene z družbenim planom.

Raziskovalna dejavnost — odgovornost celotnega združenega dela.

Raziskovalna dejavnost se po svoji vsebini in funkciji prepleta s celotnim družbenim dogajanjem in bistvom pirspeva in soodloča o napredku na vseh področjih družbenega življenja in spoznanja. Zato mora biti raziskovalna politika v svoji temeljni zasnovi in praksi celovita, skladna, daljnovidna in

Jemanje vzorca anodne mase

dolgoročna. Skrbeti mora za ustvarjanje možnosti za izvajanje in uveljavljanje raziskav, od katerih pričakujemo učinek takoj, hkrati pa mora ustvarjati temelje gospodarskega in družbenega razvoja za naslednja obdobja. Skrbeti mora tudi za smoter in razvoj tistih področij in nalog, kjer neposredni oz. takojšnji gospodarski pomen še ne more biti izražen. Povsod je potrebno uveljaviti poln samoupravni pritisk raziskovalnih pobud in potreb med družbeno bazo in že razvitimi raziskovalnimi središči, ki bo obojestranski in trajen. Za celotno raziskovalno dejavnost kot del združenega dela in del prizadevanj za povečan učinek združenega dela je odgovorno tudi združeno delo v celoti, se pravi delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in vse vrste njihovih združenj ter skupnosti na vseh področjih združenega dela: proizvodnji, trgovini, prometu, zavarovanju... pa tudi v izobraževanju, zdravstvenem varstvu, pokojninskem in invalidskem zavarovanju in v vseh drugih družbenih dejavnostih.

Planiranje v raziskovalni dejavnosti — plani združenega dela

Mehanizem planiranja, kot se uveljavlja na področju raziskovalne dejavnosti, temelji na iniciativi in neposrednemu vplivu delavcev in občanov za nastajanje raziskovalnih programov v TOZD in KS, njihovih asociacijah, samoupravnih interesnih skupnostih ter v občinskih

in področnih raziskovalnih skupnostih in v Raziskovalni skupnosti Slovenije.

Na osnovi javnih razprav pripravijo organi Raziskovalne skupnosti Slovenije v sodelovanju z organi področnih in občinskih raziskovalnih skupnosti osnutek predloga za izvajanje programa za tekoče leto. Ta predlog se objavi in iz njega so razvidne vse raziskave, ki naj bi se v tekočem letu financirale, kakor tudi sredstva zanje. Občinske in področne raziskovalne skupnosti,

Gospodarska zbornica, druge samoupravne interesne skupnosti ter družbeno politične organizacije in skupnosti so pozvane, da podajo svoje predloge in pripombe na ta osnutek, na kar se pripravi o zadevi dokončni predlog, in gre skupščini Raziskovalne skupnosti Slovenije v potrditev.

Vloga občinskih raziskovalnih skupnosti v postopku nastajanja in sprejemanja programa se v zadnjem času vse bolj krepí.

Občinske raziskovalne skupnosti postajajo nosilke pobud in predlogov za tisti del raziskovalnega programa, ki odraža potrebe po enakomernem razvoju vseh območij Slovenije, potrebe in naloge pri aktiviranju prirodnih bogastev, urejanju prometnih tokov, prostorskem načrtovanju ter skrbi za okolje in zabave delovne in življenjske razmere nasploh. V procesu planiranja se občinske raziskovalne skupnosti uveljavljajo vse bolj tudi kot spodbudnice vsklajevanja raziskovalnih potreb, ki izvirajo iz razvojnih načrtov delovnih organizacij na območju občine in širše regije.

V okviru področnih raziskovalnih skupnosti pa je težišče dela na soočenju potreb uporabnikov in možnosti na raziskovalnem področju. Stik in sodelovanje, delegatov uporabnikov in raziskovalcev v skupščinah in drugih organih področnih raziskovalnih skupnosti je sicer sedaj v pretežni meri usmerjeno v dogovore o izvajanju programa iz sredstev, združenih pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, potrebno pa ga bo vzpodbuditi zlasti v smer neposrednejšega sodelovanja med organizacijami uporabnikov in organizacijami raziskovalcev, tudi pri raziskovalnih nalogah, ki so zunaj delokroga Raziskovalne skupnosti Slovenije, v prvi fazi pa vsaj pri tistih projektih, kjer gre za delno skupni in delno ožji interes.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Viličar

NA VOLITVE SE MORAMO VSI VESTNO PRIPRAVITI

Priprave na volitve so v polnem teku in podobne naslove danes zasledimo že skoraj v slehernem časopisu, slišimo na radiu in vidimo na televiziji, kar pomeni, da se nahajamo v odločilni fazi zelo skrbno pripravljenih priprav na predstoječe volitve, ki bodo spomladi leta 1978 in na katerih bomo volili vsa skupščinska telesa od občine pa vse tja do federacije oz. zveze.

Tudi mimo nas taka akcija ne more mirno, saj se tudi mi v naši delovni organizaciji nahajamo pred novimi volitvami v samoupravne organe in podobno, za kar se moramo še toliko skrbneje pripraviti. Akcija za potek priprav na volitve v prihodnjem letu je že sedaj v polnem teku vsaj na nekaterih območjih krajevnih skupnosti v ptujski občini. Med slednje pa sodi tudi KS Kidričevo v kateri so se te zahtevne in odgovorne naloge lotili s polno mero odgovornosti. Zavedajo se, da je le od skrbnih priprav moč pričakovati tudi uspeh na volitvah. Tako sta se na skupni seji med drugim sestala tudi koordinacijski odbor ter izvršilni odbor krajevne konference SZDL Kidričevo z namenom, da v čimvečjem številu članov obeh odborov skrbno pregledajo vse popisnice evidentiranih kandidatov izpred štirih let ter o novo evidentiranih kandidatih, ki so bili ponekod že evidentirani in tistih, ki so jih člani enega ali drugega odbora predlagali na sami seji obeh odborov.

Skrbno in vestno so šli od imena do imena in konkretno ter iskreno povedali o vsakem predlaganem njegove kvalitete pa tudi pomanjkljivosti, kar pomeni, da sta v tem primeru bila obdelana oba pomembna faktorja, ki imata pozneje na nadaljnjem kandidacijskem postopku toliko večjo podporo občanov, ki bi naj tako s konkretnimi obrazložitvami, pripombami in predlogi lahko predlagali za zadnje dejanje pred volitvami take kandidate, ki imajo od njih vso podporo z prepričevanjem volilcev, da od njih, kot bodočih delegatov, lahko mnogo več pričakujejo kot doslej.

Čeprav bo morda tudi kdo izmed nekaterih dosedanjih delegatov SIS ali celo predstavnikov nekaterih delegacij v KS Kidričevo (pa morda tudi v kateri drugi KS) nekoliko užaljen, pa moram vsekakor poudariti, da so nekateri delegacije ali boljše

vodje delegacij (predsedniki) povsem odpovedali, ker se svojih nalog niso lotili vestno in odgovorno.

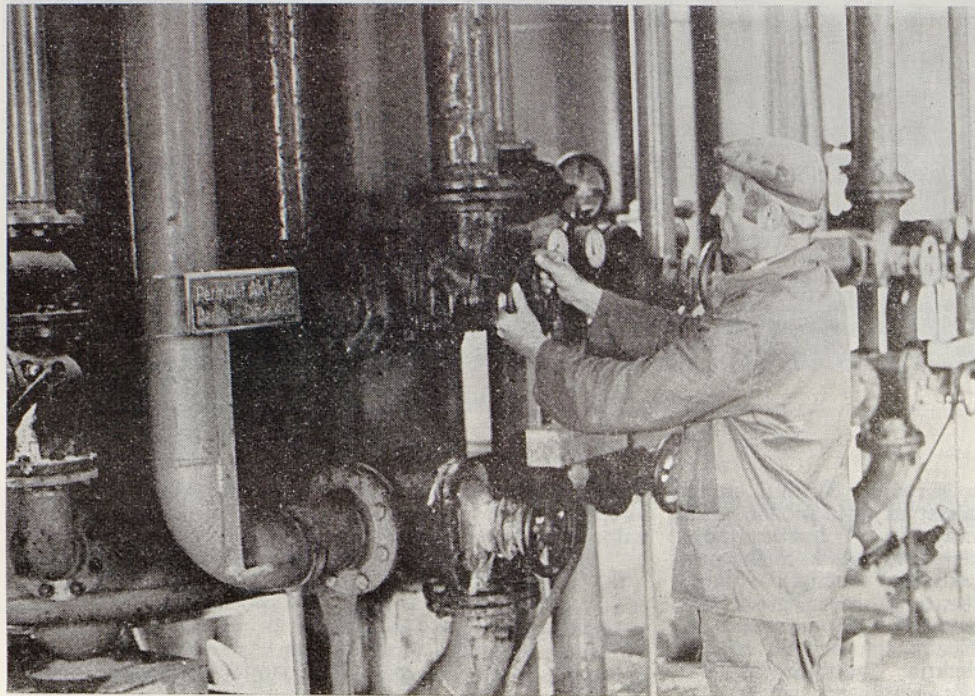
Seveda je takoj ob tem potrebno poudariti, da so prvi zaradi delegatskega sistema bili povsem novi in se mnogi niso znašli v

vso možnost in pravico povedati, da se za delo v svojih SIS ne zanimajo in, da jih naj razrešijo ali podobno. Tega žal ni bilo, prav tako tudi ne podpore KK SZDL in KS. Mnogokrat smo vedeli le kritizirati delo nekaterih delegacij SIS, da pa pri tem

vse evidenčne liste evidentiranih iz zadnjega evidentiranja ter razpravljali o slehernem kandidatu posebej ter se tudi potem konkretno odločili koga predlagati, kot možnega kandidata za nadaljnji postopek priprav na volitve v letu 1977.

imeli voljo do dela, da se ne bi ponovilo stanje iz dosedanje prakse in dosedanjega delovanja nekaterih delegacij, ki so v celoti pozabile na svoje odgovorne funkcije.

Na omenjenem sestanku so se dogovorili za nadaljnji program dela v zvezi s pripravami na volitve in bodo tega tudi dosledno izvajali. Prav pa bi bilo, da bi tudi v delovni organizaciji priprave na predstoječe volitve prav tako

Pri permutit filtru

novem okolju dela, pri čemer pa so večkrat odpovedale tudi krajevne konference SZDL in KS, kar je seveda imelo za posledico neaktivnost in izredno slabo delo določenih delegacij.

Druga večja pomanjkljivost, ki se nam je pokazala v dosedanjem delegatskem sistemu je ta, da smo pred štirimi leti pač evidentirali in pozneje po izvedenem postopku izvolili kandidate, za katere smo vsi bili prepričani, da so v redu in da bo delo teklo. Tudi tokrat nikakor ne bi mogli trditi, da člani in predsednik niso bili v redu v nekaterih delegacijah SIS, vendar smo videli, da je bilo takih, ki so bili na primer izvoljeni v SIS za telesno kulturo, pa jih taka dejavnost sploh nikoli niti ni zanimala in privlačila in, da je bil v delegaciji SIS za otroško varstvo delegat, ki se za to področje nikoli v življenju ni zanimal. In tu je tudi delno opravičilo za določeno nedejavnost nekaterih delegacij SIS.

Poudaril sem le delno opravičilo, kajti mnogi so v vseh štirih letih imeli

nismo sami ničesar ukrenili za spremembe pri delu in za odpravo določenih napak in pomanjkljivosti.

To nam je bila doslej, še kako krepka štiriletna delegatska šola, ki se bo oblikovala šele v naslednjih obdobjih, vsekakor pa moramo stremeti že sedaj za tem, da vse tiste, ki so doslej pokazali voljo do dela v delegacijah in so dosegli že tudi določene izkušnje, evidentiramo in tudi izvolimo v bodoče, saj nam bo tako vsem skupaj še kako olajšan doslej težki položaj, ko smo se večkrat morali loviti za bilke, ki bi nas rešile neprijetnih situacij, pa nam to vedno ni uspevalo zaradi neizkušenj in pomoči od tistih, ki bi vsaj naj vedeli nekaj več o delovanju delegatskega sistema, vendar pa prilagojenega na določene probleme in stanje v sleherni krajevni skupnosti.

Tako so se sestali tudi člani IO KK SZDL in koordinacijskega odbora pri KK SZDL Kidričevo ter razpravljali o poteku priprav na volitve. V začetku so najprej pregledali

Prav tako so razposlali vsem DPO oz. društvom in organizacijam na območju KS Kidričevo posebne dopise v katerih jih zadolžujejo, da v najkrajšem času v svojih sredinah evidentirajo možne kandidate in imena dostavijo na koordinacijski odbor, ki bo o tem nato razpravljal. Gre namreč zato, da bi v društvih in organizacijah že sedaj iz svojih sredin predlagali določene člane za določene delegacije kot delegate v SIS v katerih bi predlagani

stekle po načrtanem programu in, da delavci iz svojih sredin že sedaj evidentirajo tiste, ki naj pridejo v razne samoupravne organe, delegacije in podobno.

Skratka, časa za odlašanje ni in ga tudi ne sme biti, če želimo, da bomo pravočasno pripravljene na zahtevne in odgovorne naloge v naslednjih nekaj mesecih, ki bodo kaj hitro minili, saj bo poleg tega še mnogo drugih zadev, ki jih moramo rešiti v zvezi z določili zakona o združenem delu. Torej na volitve se moramo resnično pripraviti in uspeh ne bo izostal.

F. MESKO

RAZISKOVALNA DEJAVNOST - sestavina združenega dela

(Nadaljevanje s 7. strani)

Posebno pa bo potrebno zagotoviti v področnih skupnostih večjo povezavo razvojnih načrtov proizvodnih organizacij združenega dela s projekti in večletnimi programi raziskovalnih enot in organizacij, kakor tudi večjo vključitev v področne raz-

iskovalne skupnosti tudi tistih raziskovalnih nalog in sredstev zanje, ki sodijo sicer v neposredno odgovornost proizvodnih organizacij združenega dela, za katere pa bi bilo smiselno izdelati programe ustrežajoče večjemu številu TOZD.

VIKTOR Markovič, org.

Kaj je potrebno urediti s pravilnikom o delitvi OD v TOZD

V skladu s 127., 128. in 662. členom zakona o združenem delu so delavci v TOZD dolžni določiti osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v samoupravnem splošnem aktu (pravilniku), ki ga sprejemajo z referendumom. Zakon o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja bo podrobneje urejal načine in postopke za tako obliko izjavljanja (465. čl.)

Samoupravni splošni akt o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo (v nadaljevanju pravilnik) je v svojem bistvu izvedbeni akt za delitev teh sredstev, saj mora določiti konkretne osnove in merila upoštevajoč dogovorjene skupne (splošne) osnove in merila iz samoupravnega sporazuma v združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji (336. čl.) ter skupne osnove in merila iz samoupravnih sporazumov, ki so jih delavci TOZD sklenili z delavci drugih TOZD izven ali v sestavi delovne organizacije. To pomeni, da mora biti ta pravilnik po svoji vsebini odraz specifičnosti delovnega in poslovnega procesa v TOZD in da morajo biti v njem čimbolj konkretno razdeljena načela delitve iz zakona (126. čl.) ter samoupravnih sporazumov o pridobivanju in razporejanju čistega dohodka, da bo omogočal delitev osebnih dohodkov v skladu z delovnimi prispevki. Pri pripravi ter za sestavo pravilnika smo razen zakonskih določil, ki se nanašajo na to področje upoštevati tudi stališča sindikatov, ki so že zapisana v 1. točki sindikalne liste 1977. Gradivo je pripravljeno z željo, da bi služilo delavcem in sindikalnim organizacijam kot pripomoček pri opredeljevanju njegove vsebine v TOZD. Gradivo je pisano tako, da nakazuje vsebino posameznih poglavij, ki jih naj pravilnik obsega, s tem, da opozarja na poglobitvene elemente, ki jih bo potrebno v TOZD zlasti opredeliti ter navaja nekatera stališča sindikatov do posameznih vprašanih, (ki pa so sedaj šele v obliki predloga in še niso dokončno sprejeta), ki nakazujejo smer razmišljanja in možnih rešitev.

1.0. Uvodna (splošna) določila

V pravilniku kot izvedbenem aktu TOZD ni potrebno ponovno navajati vseh načel, ki jih naj upošteva sistem delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo skladno z zakonom o združenem delu. Zato naj bi v tem delu pravilnika navedli res naj-

Izvajamo zakon o združenem delu

● Samoupravni splošni akt (pravilnik) o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev v temeljni organizaciji združenega dela

bolj splošna in potrebna določila, zlasti pa opredelili:

- kdo so udeleženi;
- kateri drugi samoupravni splošni akti so osnova (izhodišče) za izdelavo tega pravilnika;

mer razumemo takšen sistem, ki:

- opredeljuje osnove in merila za vrednotenje delovnih prispevkov,
- stimulira uspešnejše in boljše gospodarjenje ter upravljanje s sredstvi TOZD oz. družbe-

uresničevali obveznosti iz samoupravnih sporazumov o osnovah plana ter naloge, ki izvirajo iz plana. Letni program dela, ki mora biti prilagojen grobelnemu planu razvoja in s tem značaju delovnega procesa, je torej osnova za

Iz strojne delavnice

- kateri drugi akti tvorijo skupaj s tem pravilnikom nujno celoto (npr. makro in mikro organizacijska shema, katalog del in opravil, finančni plan, priloge pravilnika — npr. metodologija analitičnega vrednotenja zahtevnosti del ipd.)
- področja, ki jih naj ureja ta pravilnik (osebni dohodki in nadmestila OD, osebni prejemki, način obračunavanja, izkazovanja OD itd.)

2.0. Osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo

Po svoji vsebini naj bi bil pravilnik sestavljen tako, da bo iz njegovih določil razumljiv in razviden celovit sistem delitve osebnih dohodkov, s či-

nimi sredstvi in — ki celovito povezuje delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo s pridobivanjem in razporejanjem družbenega dohodka TOZD. Za oblikovanje takšnega (stimulativnega) sistema delitve je torej pomembno dejstvo, da v tem poglavju opredelimo in medsebojno povežemo posamezne elemente sistema. Osnovna izhodišča kako pristopiti k temu, nam daje 1. točka sindikalne liste 1977.

2.1. Planiranje dela in rezultati dela za dogovorjeno obdobje

V skladu s 182. čl. zakona o združenem delu so delavci TOZD dolžni svoja dela in naloge organizirati tako, da bodo v skupnem delu čim uspešnejše

operativne plane dela v krajših časovnih obdobjih (mesečni, tromesečni). Le te predstavljajo neposredno podlago za določanje predvidenih rezultatov dela (po količini in kvaliteti) ter za primerjavo koliko so bili v nekem obdobju dejansko realizirani.

Planiranje dela mora potekati praviloma po istih osnovah in merilih, kot jih bomo uporabljali za vrednotenje delovnih prispevkov.

Pri planiranju naj bi dali zlasti poudarek:

- načinu določanja delovnih obveznosti, kot izhajajo iz sestavljenih ciljev v letnem planu in s tem rokom in odgovornosti za njihovo izvršitev ter
- predvideni količini (obsegu) in kvaliteti predvidenih nalog za poln

delovni čas. Planiranje dela mora torej upoštevati notranjo organizacijo in delitev dela, kadrovsko strukturo zaposlenih, pa tudi možnosti nadomeščanja ali razvrščanja na druga dela ter morebitne druge vplive (zastoji, dopusti itd.). Planiranje dela mora torej temeljiti na sistemizaciji del in opravil (odpisi) kar nam daje solidno osnovo za dogovor o osnovnem (izhodiščnem) vrednotenju del in opravil glede na pričakovano zahtevnost in učinke dela.

V tem delu pravilnika seveda ne bomo opredeljevali osnove in merila planiranja, saj morajo biti le-te podrobneje obdelane v samoupravnem sporazumu o osnovah plana in planu samem, temveč predvsem konkretizirali mehanizem odvisnosti višine osebnih dohodkov glede na planirane (predvidene) rezultate dela. To pa pomeni, da moramo določiti:

- kateri konkretni elementi plana vplivajo na oblikovanje višine osebnih dohodkov in kako (so torej hkrati tudi merila za njihovo delitev);
- težo vpliva posameznih elementov plana in razmerja med njimi kot izhajajo iz zastavljenih ciljev (npr. ne želimo stimulirati večje količine proizvodnje, pač pa zniževanje proizvodnih stroškov in izboljšanje kvalitete; to lahko uredimo s ponderji za vsak kriterij)
- katere elemente plana morajo zlasti spremljati posamezne organizacijske enote ali posamezni delavci (npr. finančna služba — stanje likvidnosti; splošni sektor — ažuriranje statistike; nabavna služba — koeficient obračanja zalog ipd.).

2.2. Spremljanje izvrševanja delovnih obveznosti

Spremljanje izvrševanja delovnih obveznosti je pravzaprav logično nadaljevanje planiranja dela in s tem ugotavljanja delovnih prispevkov, delovnih skupin in TOZD kot celote. Smisel spremljanja oz. evidenca o opravljenem delu seveda ni samo v tem, da nam služi za obračunavanje osebnih dohodkov, temveč tudi v tem, da nam analiza opravljenega dela pokaže slabosti v organizaciji dela (kje so ozka grla) pripravi dela, ustreznosti razporeditve in grupiranja del ipd. Organizacija opravljenega dela naj bi zato upoštevala nekaj osnovnih izhodišč:

(Nadaljevanje na 10. str.)

Kaj je potrebno urediti s pravilnikom o delitvi OD v TOZD

(Nadaljevanje z 9. strani)

- način evidentiranja naj bo čim enostavnejši (npr. opisane opravljene dela zanemarjamo z vpisovanjem simbolov — znakov — z določenim pomenom; priredimo obrazce tako, da bomo že prilagojeni mesečni obračun OD itd.) in tako, da bo evidenco lahko tekoče vodil vsak posameznik, delovna skupina oz. organizacijska enota;
 - evidenca naj bo prilagojena merilom za delitev osebnih dohodkov v tem smislu, da ne bo komplicirala obračuna ali zavlačevala izplačila osebnih dohodkov;
 - evidenca naj bo taka, da bo vsak delavec lahko sam ugotovil zakaj in kdaj naj pričakuje nižji osebni dohodek;
 - evidenca naj bo po možnosti prirejena tako, da nam bo lahko kasneje služila tudi za določitev ali korekcijo izkustvenih normativov oz. standardov in
 - iz nje naj bodo razvidni vzroki zakaj delo ni bilo opravljeno v predvidenem obsegu, kakovosti oz. času.
- h-1s -č.kbZš mu mu muu
- Iz določil pravilnika, ki se nanašajo na to področje, naj bi bilo zlasti razvidno:
- način in namen spremljanja (npr. kdo zbira poročila in do kdaj jih je potrebno oddati, po kakšnih elementih in kako bomo spremljali glede na mesečno, tromesečno ali letno zastavljene cilje, katerim dodatnim namenom služi ipd.)
 - kako je povezan sistem spremljanja z načinom obračunavanja, izplačevanja in izkazovanja osebnih dohodkov (npr. mesečno spremljanje, obračun tromesečni po izbranih elementih ipd.)
 - kdo in kako bo skrbel za odpravljanje morebitnih negativnih vzrokov, ki jih bomo iz evidence ugotovili (npr. neučinkovita priprava dela ipd.).

2.3. Osnove in merila za delitev osebnih dohodkov

Kolikšen del čistega dohodka bodo delavci TOZD razporedili za osebne dohodke mora biti odvisno od tega, koliko so prispevali k ustvarjanju dohodka TOZD s svojim živim delom ter z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot svojim minulim delom (116. čl.) oz. od osnov in meril, ki jih v skladu s tem načelom določa samoupravni splošni akt o razporejanju čistega dohodka (115. čl.). V pravilniku o delitvi sredstev za osebne dohod-

ke in skupno porabo določene osnove in merila se torej nanašajo na delitev že oblikovanih sredstev, ter morajo biti skladno z zakonom takšne, da zagotavljajo realizacijo delitve po delovnem prispevku.

Upoštevaajoč izhodišča v 129. čl. ZZD ugotavljamo prispevek delavca k delu z dveh vidikov in sicer:

- 1) v odvisnosti od količine in kakovosti dela — upoštevaajoč zlasti:
 - a) zahtevnost dela, odgovornost pri delu,

- z odločanjem o poslovanju TOZD ali druge organizacije v katere sestavi je;
- z odločanjem o organiziranju dela, o rekonstrukciji, modernizaciji in drugi tehnični izboljšavi, o programih in delitvi dela, o investicijskih vlaganjih;
- z odločanjem o uporabi znanstve-

zahtevnosti dela, odgovornosti pri delu, odgovornosti do sredstev, vodenja in izboljšav procesa dela ter upoštevanjem prirodnih in tehnoloških pogojev dela.

Razlikovati je potrebno vrednotenje predvidenih del in nalog od vrednotenja konkretnega delovnega učinka posameznika. Z vrednotenjem predvidenih nalog in del dobimo osnovna izhodišča za delitev osebnih dohodkov ob planiranih in pričakovanih normalnih učinkih dela posameznih delavcev oz. TOZD kot celote. V bistvu to pomeni, da potrebujemo dve metodi in sistem za povezavo njihovega medsebojnega vpliva, saj vrednotenje predvidenih del in nalog ne pomeni v naprej dano pravico ampak se realizira v odvisnosti od doseženega dohodka. Tudi doslej so to izhodiščno vrednotenje izražala dovoljena indeksna oz. relativna razmerja med tipičnimi delovnimi mesti. Zakon o združenem delu ukinja pojem delovnega mesta kot izključni elementa za določitev osebnega dohodka, ter namesto tega uvaja pojem dela in naloge. Zaradi pravičnega pristopa k osnovnemu (analitičnemu) vrednotenju predvidenih del in nalog glede na njihovo sestavljenost in zahtevnost bo potrebno izdelati takšen »katalog del in nalog«, ki bo vseboval opise del ali skupine del upoštevaajoč organizacijo in delitev dela, vrsto dejavnosti oz. postopke dela ter pogoje v katerih se to delo opravlja, torej, da bo iz njega razvidna funkcija in vsebina del in nalog. Takšen katalog del in nalog naj bo zaradi svoje obsežnosti sestavni del pravilnika, vendar obdelan v obliki priloge.

V sami analitični metodi vrednotenja predvidenih del in nalog pa moramo biti pozorni zlasti na izbor posameznih kriterijev, stopnjevanje vrednotenja ter na to, kolikšno težo bomo dali posameznemu kriteriju v primerjavi z ostalimi. Z namenom da se izognemo subjektivnosti pri vrednotenju naj bi bil neovrednoten razmik med stopnjami čim manjši, prav tako pa tudi možno vrednotenje v okviru iste stopnje primerno opisano, razpon vrednotenja pa tudi ne prevelik. Tudi metodologija naj bo priloga pravilnika, vendar njegov sestavni del.

2.3.2. Obseg oz. količina dela z upoštevanjem naturalnih ali vrednostnih normativov dela, določenih na osnovi študija delovnega časa, izkustvenih, tehničnih in po-prečnih norm, enote

proizvoda, prometa in usluge, planske naloge ipd.

Normiranje dela je tesno povezano s planiranjem pričakovane uspešnosti in s tem z določanjem raznih standardov kot so normativni časa, normativni porabe materiala, pričakovani izmet, pričakovana obraba orodij oz. posamzenih produktivskih faktorjev, predvidena količina proizvodnje ipd.

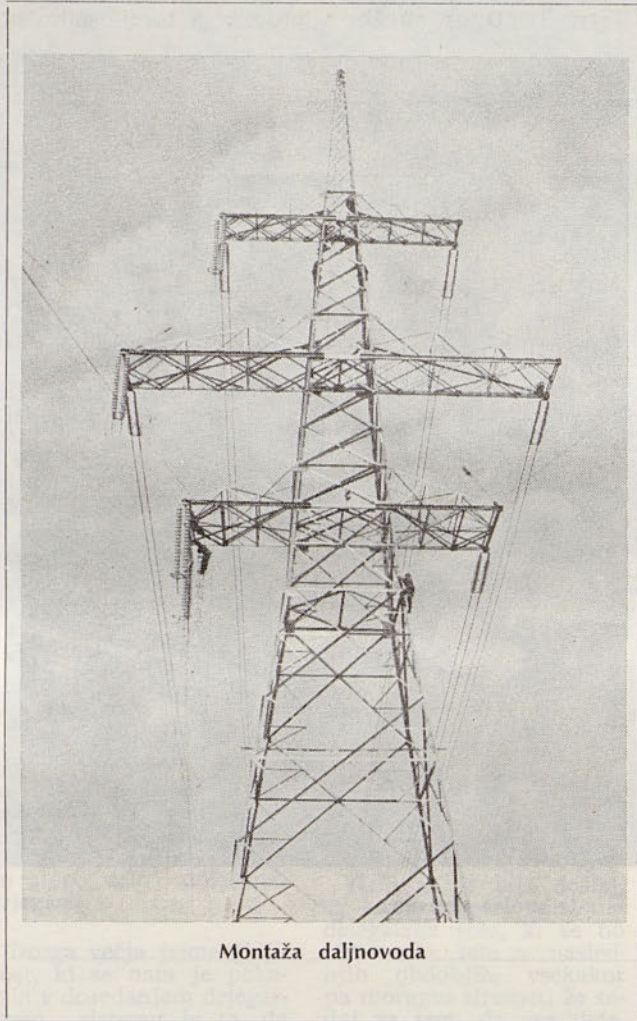
Normiranje dela in s tem merjenje individualnega delovnega učinka na podlagi norme ni v nasprotju z načelom delitve po delu, če je grajen na določenih predpostavkah (npr. če ni v naprej v din določen osebni dohodek za 100% normo, temveč je učinek vrednostno odvisen od doseženega dohodka TOZD, če ni edino merilo delovnega prispevka, če zagotavlja humanizacijo dela in odnosov ipd.) in zagotavlja interese delavcev kot proizvajalcev in upravljalcev hkrati ter ne vodi protislovja med družbeno lastnino proizvajalnih sredstev in družbenim značajem dela.

Merila količinskega prispevka delavcev je treba smiselno kombinirati z zahtevami glede kakovosti tega prispevka (izdelka ali storitve) in sistem kriterijev kombinirati tako, da je količinsko merilo vezano tudi na ustrezen kakovostni dosežek.

2.3.3. Kvaliteto doseženih rezultatov dela — z upoštevanjem kvalitete izdelkov s pomočjo določenih standardov ali tehnoloških postopkov, za materialno proizvodnjo in programirana dela, ki se ponavljajo; z oceno uspešnosti, delovne učinkovitosti oziroma opravljenih nalog na osnovi samoupravno določenih meril, metodologije in postopkov; z doseženimi prihranki pri delu, pri uporabi surovin, energije in drugih stroškov poslovanja, ki jih je potrebno posebej stimulirati; z izkoriščanjem delovnega časa in pravočasnim opravljanjem dela, izboljšani organizaciji dela in prerazporeditvi delovnega časa ipd.

Izbir kriterijev je odvisen od značilnosti in pomena posameznih vrst delovnih opravil in v tem ni mogoče izdelati notne metodologije za vse delavce, ampak je potrebno upo-

(Nadaljevanje na 11. str.)

Montaža daljnovoda

pogoje v katerih delavec dela (kar odraža sestavljenost delovnih nalog)

- b) obseg oz. količino dela (se meri ali ocenjuje)
- c) kakovost doseženih rezultatov dela, pri delu dosežene prihranke, uspešnost pri uporabi delovnih sredstev, izraba delovnega časa (se meri ali ocenjuje)

2) v odvisnosti od povečanja dohodka TOZD, doseženega zlasti:

- d) — z upravljanjem in gospodarjenjem s sredstvi družbene reprodukcije kot svojim in družbenim minulim delom;

nih, tehničnih in tehnoloških dosežkov ter strokovnih izkušenj v delovnem procesu.

Osnove in merila morajo torej izražati na najbolj kompleksen način delovne in poslovne rezultate v celoti in posebej rezultate in prispevek vsakega delavca ter biti take, da jih ji mogoče spremljati, meriti in izraziti.

Da bi uresničili ta zakonska izhodišča bi morali torej v tem delu pravilnika opredeliti:

2.3.1. Osnovno (izhodiščno) vrednotenje del in nalog glede na njihovo sestavljenost z upoštevanjem stopnje

Kaj je potrebno urediti s pravilnikom o delitvi OD v TOZD

(Nadaljevanje z 10. strani)

štrevati različne vidike kvalitete opravljenega dela, kot npr. pravilnost naloge, atest proizvoda, natančnost, samostojnost, inicijativnost, izvirnost ipd.

2.3.4 Prispevek k povečanju dohodka na osnovi racionalnega odločanja v poslovanju, organiziranju dela in gospodarjenju s sredstvi — z upoštevanjem primerjave doseženega dohodka in čistega dohodka s planiranim, stopnje izkoriščanja kapacitet, racionalnosti v uporabi sredstev kot osnovi za prihranke v stroških investicijskega vzdrževanja in drugih stroškov uporabljenih sredstev, koeficient obračanja obratnih sredstev, zmanjšanje obdobje vezave zaloga, povečanje stopnje poslovne likvidnosti, dosežen dohodek po uveljavitvi novih tehničnih in tehnoloških dosežkov ipd.

Ker je skladno z 128. členom zakona o združenem delu treba v osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke posebej opredeliti osnove in merila po katerih se delijo ta sredstva iz naslova minulega dela, bo potrebno v sedanjih sredstvih določiti delež, ki predstavlja rezultate živega dela in delež, ki predstavlja rezultate minulega dela. To pa seveda pomeni, da ob uveljavitvi sistema, ko gre v bistvu za razporeditev že razdeljenih sredstev za osebne dohodke na dva dela, ne bomo na ta način omogočili oz. poviševali osebne dohodke iz tega naslova. Več o tem glej težje za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje o osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitvi sredstev za OD skladno z ZZZ Lj. 2. 6. 1977, je pa pomembno za razmišljanje in prodloge o tem kolikšno težo nosi kriterij gospodarjenja in upravljanja s sredstvi v primerjavi s količino dela in kvaliteto delo.

Merila gospodarjenja in upravljanja s sredstvi (prispevek k povečanju dohodka) je možno opredeliti tako v organizacijah združenega dela, gospodarskih kot družbenih dejavnostih. Glede na to, da delavci v družbenih dejavnostih družbenega pomena pogosto posredno upravljajo z velikimi družbenimi sredstvi, menimo, da skupina teh kriterijev ne bi smela biti nižje vrednoten, kot bo v povprečju v gospodarskih organizacijah.

2.3.5. Osnove in merila za delitev osebnih dohodkov v posebnih primerih

V posameznih takorekoč izjemnih primerih se lahko zgodi, da osnove in merila za delitev osebnih dohodkov iz različnih objektivnih vzrokov ne moremo uporabiti dosledno. Prav zato moramo med osnovami in merili, ki so sicer ob normalnih pogojih splošno veljavni, opredeliti tudi take »izjeme«, oz. opredeliti kdaj in kako lahko od njih odstopamo.

Zajamčeni osebni dohodek

Delavcu je iz dela zajamčen najmanj tolikšen oseb-

ga učinka in je krivda za delovni uspeh izključno njegova. Zakon tudi ne določa osnove na katero se določa višina zajamčenega osebnega dohodka, kar pomeni, da ni nujno, da je ta višina za vse delavce enaka. Opredeliti moramo torej višino in pogoje za pridobivanje zajamčenega osebnega dohodka. Osnetek novega zakona o delovnih razmerjih, ki je že objavljen in ga bomo obravnavali, to področje že podrobneje ureja.

Primeri, ko delavec, kljub temu, da je razporejen na lažje ali drugo delo ohrani prejšnji osebni dohodek,

V primerih, ko delavec iz objektivnih vzrokov ne more trajneje dosegati

2.3.6. Nadomestila OD in dodatki k osebnim dohodkom

V skladu 129. čl. zakona o združenem delu so sredstva za osebne dohodke namenjena tudi za nadomestila osebnih dohodkov za praznične dni, za čas dopustov, bolniških dopustov, za strokovno izpopolnjevanje in v drugih primerih upravičene odsotnosti z dela, ki jih določa samoupravni splošni akt (npr. udeležba na mladinskih delovnih akcijah, sspenz ipd.). V tem delu pravilnika bi zato morali zlasti opredeliti:

— kolikšno nadomestilo osebnega dohodka pripada v posameznih primerih in kako se določa obračunska osnova

mejevanje fluktuacije itd. Ti dodatki pomenijo povečanje osebnega dohodka zaradi posebnih pogojev dela (186. čl. pravi to izrecno za nočno delo, smiselno pa lahko to povzamemo tudi za ostale). Čeprav je to področje dokaj enotno urejeno in usklajeno, naj vendar opozorimo, da je potrebno (to kažejo izkušnje) ta določila konkretizirati, tudi za izjemne primere in ne le prepisati iz panožnega samoupravnega sporazuma oz. sindikalne liste kot je to pravilo sedaj.

2.3.7. Osebni prejemki

Poznamo pravzaprav dve vrsti osebnih prejemkov in sicer:

- osebni prejemki, kot nadomestilo za povečane stroške, ki se nadomeščajo iz materialnih stroškov (npr. dnevnice, kilometrina, regres za prevoz na delo itd.) ter
- osebne prejemke iz sklada skupne porabe npr. regres za dopust, nagrade ob odhodu v pokoj, jubilejne nagrade itd.)

Tudi pri opredeljevanju teh določil verjetno ne bo večjih težav, saj že imamo poenotena stališča. Potrebno pa je opozoriti predvsem na osebne prejemke, ki se nadomeščajo iz sredstev skupne porabe. Oblikovanje teh sredstev je v tesni odvisnosti od doseženega dohodka in se mora zato tudi višina osebnih prejemkov iz teh sredstev temu prilagajati, čeprav praviloma z manjšo intenzivnostjo kot višina osebnih dohodkov. Kljub temu pa je potrebno opredeliti družbeno dogovorjeni del sklada skupne porabe, ki naj bi zagotavljal delavcem le take možnosti, ne glede na to kje so zaposleni ter minimalni del sredstev sklada skupne porabe, ki bi zagotovila delavcem vsaj minimalni regres za dopust in nagrado ob odhodu v pokoj (kot oblika solidarnosti).

2.4. Način obračunavanja, izplačevanja in izkazovanja osebnih dohodkov

V 134. — 137. čl. zakona o združenem delu ureja način obračunavanja osebnega dohodka. Ker se dokončen obračun osebnega dohodka izvrši šele ob zaključnem računu TOZD, se med letom ugotavlja in izplačuje osebni dohodek kot akontacija osebnega dohodka in sicer za dobe,

(Nadaljevanje na 12. str.)

Jemanje vzorca kovine

ni dohodek, da mu zagotavlja socialno in materialno varnost (131. čl. ZZZ). Glede na funkcijo zajamčenega osebnega dohodka (152., 155. čl.) bi bilo primerno, da delavci že v samoupravnem splošnem aktu o razporejanju čistega dohodka določijo način zagotavljanja sredstev ter pogoje pod katerimi bodo delavci TOZD, ki je zašla v finančne težave upravičeni do dogovorjene višine zajamčenega osebnega dohodka. Podrobnejša določila bo prinesel zakon o delovnih razmerjih. Delavec pa seveda ni upravičen do zajamčenega osebnega dohodka, če je njegov delovni učinek bistveno nižji ali sploh nima delovne-

predvidenih rezultatov dela (starost, poklicna bolezen, zdravju škodljivi vplivi ipd) je lahko razporejen na druga dela v skladu z njegovimi delovnimi zmoglostmi in strokovno usposobljenostjo. Take primere razporejanja bi moral podrobneje obravnavati pravilnik o delovnih razmerjih, vendar je potrebno tudi v tem pravilniku opredeliti delitev osebnih dohodkov v takih primerih. V tem se dejansko meša solidarnost s kriterijem deleža osebnega dohodka iz naslova minulega dela.

(npr. po času dejanske odsotnosti, po povprečnem osebnem dohodku zadnjih treh mesecev ipd) ter

— katere morebitne osnove in merila delitve se lahko upoštevajo, predvsem dodatki (npr. nadomestilo za ločeno življenje, terenski dodatki ipd.) in v katerih primerih.

Iz sredstev za osebne dohodke se izplačujejo tudi razni dodatki, ki jih načelno enotno ureja sindikalna lista, kot npr. dodatek za dela na dan praznika, nedelje, nadurno delo in dežurstvo, deljen delovni čas, dodatek za o-

Kaj je potrebno urediti s pravilnikom o delitvi OD v TOZD

(Nadaljevanje z 11. strani)

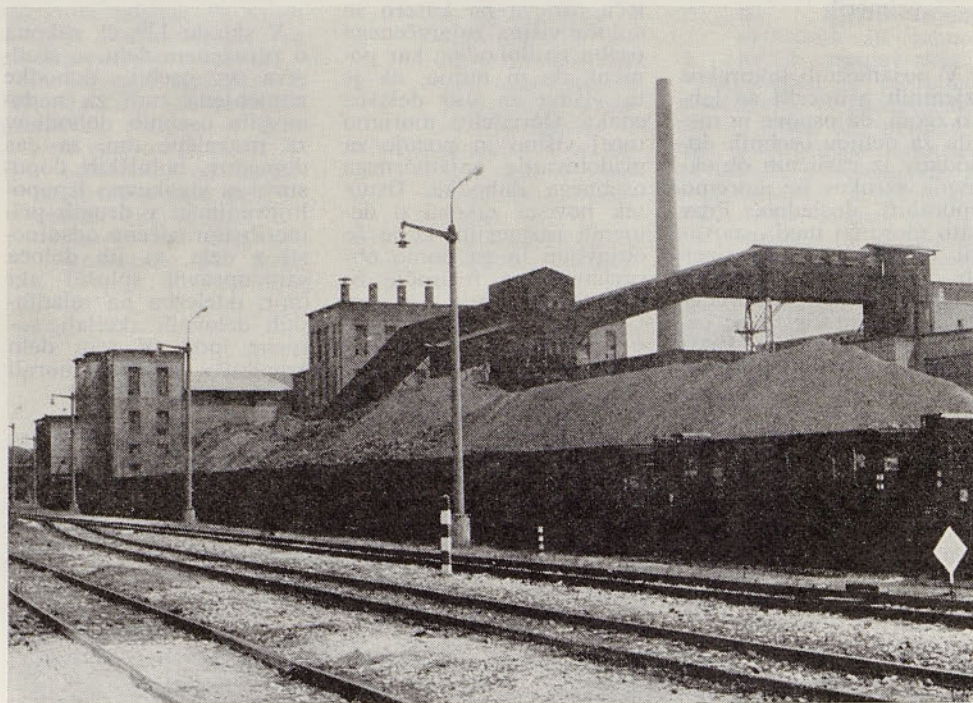
1 meseca. Ob vsakem izplačilu se mora delavcu vročiti pismen obračun njegovega osebnega dohodka in sicer po vseh osnovah in merilih po katerih je bil obračunan. Zakon o združenem delu torej ne pozna stalnega in gibljivega dela osebnega dohodka saj je potrebno delavčevo uspešnost ugotavljati vsak mesec. To pa pomeni, da je potrebno v tem delu pravilnika opredeliti:

— po katerih osnovah in merilih in v kakšni višini se obračunava mesečna akontacija oz. po katerih osnovah in merilih se ugotavlja delovna uspešnost mesečno, tromesečno, polletno ali letno glede na značaj in vrsto delovnega procesa in

— možnost kumulativnega obračuna osebnega dohodka glede na naravo dejavnosti (npr. sezonski značaj dela).

3.0. Uveljavljanje, spremljanje in spreminjanje uveljavljenega sistema delitve

Potem, ko smo se dogovorili upoštevajoč cilje razvoja za konkretne osnove in merila, lahko ugotovimo, da bi nam takojšnja uveljavitev sistema glede na obstoječi sistem obračunavanja osebnih dohodkov lahko povzročila različne preglavice. Zato bi se morali zlasti v takih primerih, ko gre za velike in občutne spremembe glede na obstoječi sistem, dogovoriti za postopno uveljavitev predlaganega sistema tudi v odvisnosti od doseganja planiranih ciljev razvoja, doseganja večjega dohod-

Skladišče boksita

ka, opredeljenih skupin ki ne smejo biti daljše do interesov z delavci v drugih TOZD ali dejavnostih itd. Gre za to, da se dogovorimo in opredelimo način postopnega uveljavljanja ali pa za primere skupnega uveljavljanja (testiranje), ker ne vemo kakšne bo dal dejanske rezultate.

Druga stvar je tekoče spremljanje učinkovitosti sistema (o čemer smo delno že govorili v točki 2.2.) da bi ga lahko na temelju izkušenj dograjevali, dopolnjevali, odstranjevali

negativne posledice, ki jih povzročajo itd. Se tako dober teoretično zamišljen sistem, če ga delavci ne sprejmejo za svojega, je lahko slab in prav temu se moramo izogniti. Zato je potrebno v tem delu pravilnika predvsem opredeliti kako (na kakšen način) in kdaj bomo preverjali sistem, kdo je odgovoren za njegovo tekoče spremljanje ter v katerih (seveda predvidljivih) primerih se bodo spremljali korektivni ter po kakšnem postopku. Pri tem bo verjetno razlika pri sprejemanju predlaganih spre-

memb, ki so korektivnega značaja (npr. spremenitev teže ponderja kriterija kvalitete, ker smo ugotovili, da smo na račun količine zanemarili kvaliteto) ali pa za spremembe večjega vsebinskega značaja (npr. ukinitve ali uvedba novega kriterija).

Prav tako je potrebno v tem delu pravilnika opredeliti tudi postopek usklajevanja z drugimi samoupravnimi sporazumi (npr. združitev v SOZD, sprememba proizvodnega programa), ki urejajo do-

hodkovne povezave, usklajevanje osnovnega vrednotenja s sorodnimi TOZD ali usklajevanja pomožnih samoupravnih sporazumov ipd.

Zahteve iz resolucije o izvajanju srednjeročnega plana razvoja SRS za določeno leto, bi se morale praviloma že odražati v kvantifikaciji sprejetih metil; v kolikor to ni slučaj, bi morali opredeliti metodologijo za izvajanje resolucijskih izhodišč.

Ta določila morajo pomeniti, da je sistem dinamičen in da se tekoče prilagaja spremenjenim okoliščinam.

4.0. Pravne določbe

V tem delu gre predvsem za opredelitev:

- primerov pritožb posameznih delavcev;
- arbitraže;
- sankcij za nespoštovanje določb ipd.
- postopek sprejemanja (referendum)

5.0. Predhodne in končne določbe

Gre za opredelitev:

- roka veljavnosti pravilnika oz. njegovih posameznih določb;
- opredelitev aktov, ki z uveljavitvijo pravilnika prenehajo veljati ter
- morebitnih zastarelih rokov za zadeve iz doslej veljavnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov.

Zaključek

S tem sestavkom želimo seznaniti vse člane delovne skupnosti celotne delovne organizacije z bistveno vsebino, ki jo bi naj imel pravilnik o delitvi osebnih dohodkov vsake TOZD in delovne skupnosti skupnih služb. Pri tem se pa moramo zavedati, da bo potrebno pravilnike o delitvi osebnih dohodkov sprejeti 1. 1. 1978, pred njimi pa še samoupravni sporazum o skupnih osnovah za delitev osebnih dohodkov.

V času od 1. januarja do 30. julija tega leta so se redno ali invalidsko upokojili:

Upokojili so se:

1. PINTERIČ Ivan st. TOZD promet
2. PAVLINIČ Jože, TOZD promet
3. OVČAR Janez, TOZD promet
4. ROSENFELD Franc, TOZD glinica
5. REPEC Jože, TOZD glinica
6. MERC Andrej, TOZD glinica — kotlarna
7. KOZEL Franc, TOZD glinica
8. SOHAR Jakob, TOZD glinica
9. HABJANIČ Jože, TOZD aluminij
10. SMIGOC Janez, TOZD aluminij
11. POTOČNIK Maks, TOZD aluminij — energetika
12. GRAHL Ivan, TOZD vzdrževanje
13. MESAREC Franc, TOZD vzdrževanje
14. FUKS Stefan, TOZD vzdrževanje
15. MENONI Alojz, TOZD vzdrževanje
16. KOSTANJEVEC Janez, delovna skupnost skupnih služb.

Vsem našim nekdanjim sodelavcem želimo veliko zdravja, prijetno počutje in srečno roko pri izbiri hobija, ki jim bo krajšal čas.

Kr.

O tekočih gospodarskih gibanjih v prvih mesecih 1977

Zbori občinske skupščine Ptuj ne poznajo počitniškega obdobja, ki je v polnem razmahu. Kljub temu, da je že precejšnje število delegatov vseh treh zborov na dopustih, pa je bilo v juliju že 33. zasedanje zborov SO Ptuj.

Najprej se je sestala na svojem rednem zasedanju družbenopolitični zbor SO in sicer že 19. julija, samo teden dni pozneje pa sta se sestala še ostala zbor. To je zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti. Čeprav so delegati družbenopolitičnega zbora imeli na dnevnem redu zasedanja manj točk dnevnega reda, pa so prav tako razpravljali in zavzemali stališča tudi o tistih točkah dnevnega reda, ki spadajo konkretno v pristojnost ostalih dveh zborov.

Tako so delegati DPZ najprej potrdili zapisnik 32. zasedanja, nato pa so

z določenim predlogom potrdili predlog odloka o spremembi odloka o višini mesečnih nadomestil osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem SO Ptuj, zatem predlog sklepa o izvolitvi sodnika Obč. sodišča v Ptuj ter razrešitvi in imenovanju ravnatelja OŠ »Toneta ZNIDARIČA« v Ptuj ter OŠ v Trnovski vasi. Potrjen je bil tudi predlog odloka o izvolitvi sodnikov sodišča združenega dela v Mariboru in izvolitev člana IS skupščine občine Ptuj za področje družbene samozaščite, varnosti in notranjih zadev.

Ostala zbora sta razpravljala predvsem o informaciji o tekočih gospodarskih gibanjih in uresničevanju resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju občine Ptuj v prvih mesecih leta 1977. Nekaj več iz te informacije

bom opisal v nadaljevanju sestavka. Zanimiva je bila prav tako razprava o predlogu odloka o obveznem združevanju sredstev za financiranje programov

skupnosti otroškega varstva, izobraževalne skupnosti, kulturne skupnosti, skupnosti socialnega skrbstva in telesno-kulturne skupnosti v občini Ptuj v

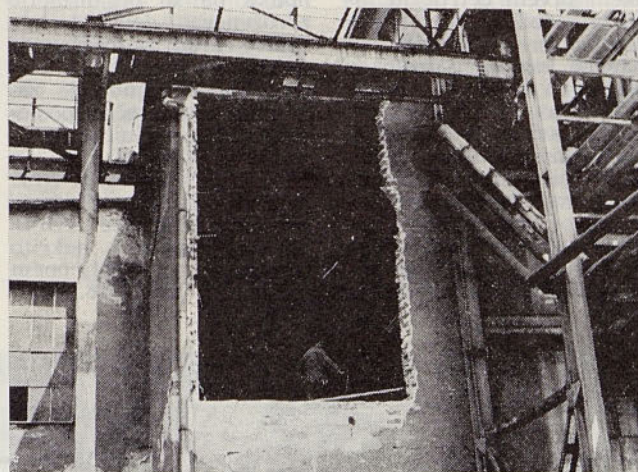
letu 1977. Prav tako so sklepali in odločali o predlogu odloka o obveznem združevanju sredstev in varstva v občinski zdravstveni skupnosti Ptuj za leto 1977, dalje o osnutku odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o obveznem odlaganju in odvažanju smeti ter o vzdrževanju čistoče na javnih površinah v mestu Ptuj in naselju Kidričevo. Sledila je še razprava o osnutku odloka oz. dogovora o ustanovitvi in delovanju medobčinskega inšpektorata občin Ormož in Ptuj.

Iz informacije o tekočih gospodarskih gibanjih in uresničevanju resolucije o družbeno ekonomski politiki in razvoju občine Ptuj v prvih mesecih letošnjega leta bom nanizal le tiste pomembnejše točke, ki so zelo pomembne tudi za nas v TGA oz. KS v katerih živimo in delamo. Sama informacija obsega preko 40 strani, zato je nemogoče obširneje poročati o isti, prav pa bi bilo, če bi tisti, ki jih taka informacija zanima le-to zahtevali od svojih delegatov tako v DPZ, kot tudi od ostalih, ki tako gradivo dobivajo za seje zborov SO Ptuj. Iz informacij sledi, da kljub nekaterim odstopanjem od dogovorjenih nalog že sledijo nekateri kvalitetni premiki, ki kot taki pogojujejo dinamičnejši gospodarski razvoj v prihodnosti.

Številčnih podatkov se ne bom posluževal, ker bi to v krajšem sestavku bilo nemogoče urediti, zato pa velja glavni povdarek le zaključnim ugotovitvam, ki bodo lažje razumljive za naše bralce.

Za tekoča gospodarska gibanja je značilna dinamika na stopnja rasti, predvsem rasti industrijske proizvodnje. Povečan obseg industrijske proizvodnje je v veliki meri posledica nizke osnove v lanskem letu, saj je bila v času s katerim primerjamo prve letošnje mesece raven industrijske proizvodnje razmeroma nizka, poleg tega pa je proizvodno konjunkturo v začetku letošnjega leta spremljalo tudi zelo dinamično gibanje cen in življenjskih stroškov. Zaloge v industriji so se že v lanskem letu postopno zniževale, predvsem še to velja za nas v TGA, saj smo razprodali zaloge že v letu 1976, prav zato je glede na tako stanje v TGA vrednost zalog koncem aprila letos znatno nižje in sicer indeks 192. V industriji tako gibanje zasledimo tudi v prvih letošnjih

(Nadaljevanje na 14. str.)

Okno

V razmišljanje našim dopisnikom

UREDNIŠKEMU ODBORU GLASILA »ALUMINIJ«

Objave v glasilu

Že nekaj krat sem zasledil, da v glasilu »Aluminij« objavljate v celoti ali pa delno spremenjene dopise strokovnih služb, ki jih posredujemo na samoupravne organe. Za primer naj omenim sestavek z zasedanja delavskega sveta TOZD tovarna glinice iz julijske številke, ki vsebuje med ostalim:

- družbeni dogovor o vlogi ekonomskega centra Maribor
- analiza izpolnitve stabilizacijskega programa TOZD za leto 1976.

S tem v zvezi predlagam:

- iz zasedanja samoupravnih organov objavljajte je kratke povzetke in sklepe,
- v časopisu je potrebno dati ustrezen prostor sklepom samoupravnih organov in ne samo od TOZD glinice,
- posamezna gradiva, ki so v razpravi na samoupravnih organih lahko objavljajo samo avtorji neglede ali gre za izvleček, oziroma jih lahko drugi objavi le v soglasju z avtorjem,
- nujno je potrebno v naših aktih spremeniti način honoriranja, pri tem pa upoštevati izvornost in posebej opredeliti odnos do sestavkov, ki jih po službeni dolžnosti moramo dati na različne nivoje, pa tudi za časopis,
- odbor naj pripravi v zvezi tega dopisa v roku 14 dni odgovor na delavski svet TGA.

Poskrbimo, da bo »Aluminij« res glasilo delavskega kolektiva TGA, da bo vseboval čim več novic in aktualnih člankov iz dela in življenja nas vseh.

Direktor sektorja za plan.
analizo in organizacijo
Ilec Anton, dipl. oec.

UREDNIŠKI ODBOR ALUMINIJA — TU

Predlog popestritve časopisa

Večkrat ob čitanju našega glasila imam občutek, da nekaj primanjkuje in ne čutim ustreznega zadovoljstva po tem ko odložim časopis iz rok. Mogoče bodo moja mišljenja in predlogi pripomogli, da se naše glasilo jemlje v roke z večjim zadovoljstvom ali pa, da celo komaj čakamo izid nove številke.

1. Priporočam, da bi svet za glasilo Aluminij oziroma uredniški odbor vsaj 50% načrtoval polletno ali letno vsebino časopisa v smislu obveščanja in osveščanja delavcev iz problematike samoupravljanja, družbeno-politične organiziranosti, kulture, športa in delovne problematike.
2. Bralca bi trebalo manj obremenjevati z dolgimi sestavki, še posebej, sedaj, ko imamo novo obliko glasila. Sestavki bi morali biti jasnejši, pisani dovolj v domačem jeziku ter pristopni slehernemu delavcu in njegovim družinskim članom.
3. Morali bi dogovorno z najplodnejšimi dopisniki poskušati, da se v glasilo vnese čimveč izvornosti, oziroma naj bi v sestavkih bilo le toliko citiranih zakonov, določil ali podobnega, kolikor je potrebno za normalno pojasnilo.
4. Prenašanje vsebine sestavka s 3 na 5 ali s 7 na 11 stran po mojem ni priporočljivo in moti bralca.
5. Vsaka številka našega glasila bi morala vsebovati fotografijo in napis o delavcu, ki je s svojim delom na delovnem mestu, v DPO, v kulturi, športu, krajevni skupnosti ali kjer koli drugod prispeval večji delež k splošnemu razvoju.
6. Maksimalno bi morali biti pozorni pri urejanju časopisa in korekturi, da se ne bi zgodila neljubna napaka (včasih zelo nerodna) kot se je to zgodilo v julijski številki letošnjega leta. »KO JE V BELI CRKVI V SRBIJI 4. JULIJA 1941 počila prva partizanska puška...«.

Zgodovinsko dejstvo pozna in priznava le 7. JULIJ kot datum, ko je počila prva partizanska puška.

Z željo, da prispevam k popestritvi časopisa sem pripravljen direktno sodelovati še posebej pri obrazlagi oziroma razrešitvi problema pri prvi točki.

Tovariško vas pozdravljam!

Vojo Veličkovič

O tekočih gospodarskih gibanjih v prvih mesecih 1977

(Nadaljevanje s 13. str.)

mesecih zaradi ugodne prodaje na tržišču, povečale pa so se le zaloge posameznih proizvodov, deloma zaradi konkurenčnih cen nekaterih izdelkov iz uvoza. Pri izvoznih gibanjih lahko za prve mesece ugotovljamo, da se je le-ta gibal pod ravnijsko lanskega izvoza kar pa je v skladu s predvidevanji delovnih organizacij za letošnje leto, saj je bil prav zaradi tega izredno velikega obsega izvoza v letu 1976 planiran nižji izvoz.

Takšen padec izvoza pa lahko utemeljimo s tem, da so bile v preteklem letu zaradi ugodnih cen na tržišču prodane velike količine zalog nekaterih proizvodov na tuja tržišča. Kljub ukrepom stabilizacijske politike na področju zunanjetrgovinske menjave, pa je uvoz v prvih mesecih letošnjega leta naraščal hitreje, kot je to bilo predvideno. Vzrok takega povečanja uvoza TOZD je tudi močnejša gospodarska aktivnost, ki narekuje večje potrebe po surovinah in reprodukcijskem materialu ter nabava investicijske opreme iz tujine.

Zadovoljivi rezultati so doseženi na področju gostinsko-turistične dejavnosti, kar je odraz novih zmogljivosti kot tudi boljše organiziranosti. Uspehi se kažejo tako v povečanju obsega gostinskega prometa, kot tudi v znatnem porastu števila gostov in nočitev. Hitrejši gospodarski rasti pa je sledila tudi rast zaposlenosti, saj je nekoliko presešla predvidevanja v resoluciji. Ohranila pa se je težnja po hitrejšem zaposlovanju v negospodarstvu kot v gospodarstvu, kar je značilno že za gospodarska gibanja v letu 1976.

Program investicijskih vlaganj se ne uresničuje v skladu s predvidevanji. Vlaganja so bila nominalno za 1,6% nižje, kot v enakem obdobju lanskega leta, kar kaže na očitno zaostajanje realnega obsega investicij. Nizka investicijska vlaganja so tudi posledica šibke reprodukcijske sposobnosti gospodarstva, ugotavljanje po zaključnih računih za leto 1976, nezagotovljenih virov sredstev za realizacijo predvidenih vlaganj ter kasnitve nekaterih objektov zaradi uvoza opreme.

Dejstvo je, da je proizvodno konjunkturo v začetku leta spremljalo dinamičnejše gibanje cen in življenjskih stroškov od načrtovanih 12% rasti cen v letu 1977. Cene na drobno so v prvih štirih mese-

cih dosegle 11% rast, s tem, da so najbolj porasle cene gostinskih storitev (14,3%), cene kmetijskih pridelkov (13,1%) ter cene življenjskih stroškov (12,7%). Glede na to, da delovne organizacije v lanskem prvem četrtletju niso bile dolžne izdelati periodičnih obračunov, finančni kazalci izkazani v obdobju januar — marec 1977 niso primerljivi. Ob primerjavi tromesečnih letošnjih rezultatov z doseženimi, po zaključnih računih za leto 1976 pa vendar ugotavljamo, da je potekala delitev družbenega proizvoda v korist ostanke dohodka povečanega za

obe amortizaciji. Ugodnejša delitev dohodka se odraža tudi v obsegu ustvarjalnih sredstev za reprodukcijo, ki znašajo 28,3% teh sredstev po zaključnih računih za leto 1976.

Kljub ugodni rasti dohodka pa so organizacije združenega dela izkazale izgube zaradi nedoseženega dohodka v znesku 15.872 tisoč din. Z izgubo je zaključilo tromesečno poslovanje 14 temeljnih organizacij združenega dela, v katerih je zaposlenih 3.135 delavcev, predvsem pa sta problematični dve TOZD, ki sta izkazovali nekrito izgubo že po zaključnem računu za leto 1976.

To bi naj torej bil krajši povzetek iz omenjene informacije o gospodarskih gibanjih, ki je izdelana na osnovi podatkov statistične službe, oddelka za finance in planiranje, na osnovi podatkov SDK — podružnica Ptuj ter podatkov temeljnih organizacij združenega dela. Finančni rezultati poslovanja so v nekoliko skrajšani obliki (v informaciji seveda) povzeti iz analize poslovnega uspeha organizacije združenega dela za obdobje januar — marec 1977, ki jo je izdelala Služba družbenega knjigovodstva podružnica Ptuj na osnovi periodičnih obračunov iz gos-

podarstva.

Izvršni svet SO Ptuj bo po preteku polletja, ko bo možno po periodičnih obračunih ugotoviti rast družbenega proizvoda, predložil analizo gibanja skupne, splošne in osebne porabe z ugotovitvijo skladnosti gibanja v resolucijsko usmeritvijo. Ob koncu velja omeniti še to, da je pri celotni obravnavi in oceni rezultatov potrebno upoštevati, da gre za dokaj kratko obdobje in je do konca leta velika možnost odstopanj od stvarnih tendenc v razvoju.

Franc MESKO

Predstavljamo vam „DElavsko ENOTNOST“

● Bogat program založbe DE in drugih njenih dejavnosti

Letos DELAVSKA ENOTNOST, glasilo Zveze sindikatov Slovenije praznuje 35-letnico izhajanja. Ob jubileju je prav, da nas spoznate, da se seznanite z našimi dejavnostmi in našimi prizadevanji, da bi glasilo slovenskih sindikatov še bolj približalo članstvu.

Vsi v uredništvu in tisti, ki smo kakorkoli povezani z Delavsko enotnostjo, se nenehno trudimo, da bi bil časnik predvsem glasilo tistega dela sindikalnega članstva, ki ima aktiven odnos do smotrov in nalog slovenskih in jugoslovanskih sindikatov. Novi

vsebinski koncept, ki smo ga začeli uveljavljati pred dvema letoma, v znatni meri že odseva naša hotenja. O tem pričča tudi stalno naraščanje števila bralcev in naročnikov; v dveh letih se je naklada skoraj podvojila. Danes že tiskamo 40.000 izvodov, kar se prej še ni zgodilo. Naša prizadevanja pa veljajo temu, da bi Delavsko enotnost prejemal vsak sindikalni aktivist, kar smo zapisali tudi v sklepih na zadnjem kongresu slovenskih sindikatov, ko naj bi dosegli naklado Delavske enotnosti 60.000 izvodov, kolikor je sindikalnih aktivistov v Sloveniji.

Znano je, da že četrto leto izhaja kot priloga DE tudi »Vzajemnost«, glasilo Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Letos pa sta se ji pridružili še dve prilogi, in sicer »DELEGATSKI OBVEŠČEVALEC« Zdravstvene skupnosti Slovenije in »SINDIKALNI POROČEVALEC« republiškega sveta ZSS.

Naša prizadevanja pa gredo zdaj tudi v smeri, da bi po novem letu DE začela izhajati dvakrat tedensko. Tako bi postalo informiranje sindikalnega članstva še bolj aktualno in učinkovito.

Ob tej priložnosti bi vam radi predstavili tudi druge naše dejavnosti.

Najprej nekaj o naši založbi. Osnovna dejavnost založbe je izdajanje sindikalne literature (najbolj znana je zbirka knjižnica SINDIKATI) ter sociološke in družboslovne literature. Med deli, ki smo jih izdali doslej, naj omenimo HIERARHIJO, INVENTIVNO DEJAVNOST V ZDRUŽENEM DELU, EVROPSKO VARNOST IN SODELOVANJE in druge. Tik pred izidom iz omenjene zbirke pa so dela docentke dr. Ane Kranjc IZOBRAŽEVANJE — NASA DRUŽBENA VREDNOTA, dr. Firdusa Džinića VEDA O KOMUNICIRANJU in mag. oec. Lojzeta Sočana POT V GOSPODARSKO RAZVITOST SLOVENIJE.

Občasno naša založba izdaja tudi knjižna dela. Med njimi naj omenimo najpopularnejšo foto-monografijo »LJUBLJANA«, ki smo jo natisnili v nakladi 20.000 izvodov, v slovensščini, angleščini in nemščini. V okvir založbe sodijo še izdaje Zveze kulturnih organizacij Slovenije in pa Servis za izdajanje tovarniških glasil. Trenutno pomagamo pri izdajanju in pri urejanju že 14 tovarniških glasilom.

Ob koncu še tole: letos smo v Tavčarjevi ulici 5, v Ljubljani odprli prenovljeno knjigarno in prodajno galerijo. V njej je moč dobiti vso družboslovno in sociološko literaturo, ki izhaja v Jugoslaviji, vse jugoslovanske dnevnike, tednike in številne tuje časopise ter revije ter originalne slike slovenskih in jugoslovanskih samorastnikov. V knjigarni sprejmejo slike tudi v okvirjenje. Če pa želite, da vam natisnemo ali posredujemo kakršenkoli komercialni tisk, (kolektarje, prospekte, razglednice, tiskovine) ali izdelke za pisarniške potrebe (mape, etuije, albume ipd.), se prav tako lahko oglasite pri nas. Tudi to je ena izmed naših dejavnosti.

DE Iz besede predsednika Tita

ELAVSKA ENOTNOST

3. IV. 1977 - ST. 17 - L. XXXVI - CENA 4 DIN

40 85

OB MEDNARODNEM PRAZNIKU DELA 1. MAJU VSEM DELOVNIM LJUDEM VELIKO ISPSTHOV

»Delavska enotnost« se vam predstavlja

Kako postaviti bodočo organiziranost finančne in računovodske funkcije v TGA Kidričevo

Sedanja organiziranost računovodske in finančne službe v naši DO je stara že več kot petnajst let. Takrat sicer ustreza in funkcionalna, pa danes niti formalno, niti vsebinsko ne ustreza.

Formalno ne ustreza zato, ker je v novem zakonu o knjigovodstvu, ki je izšel januarja letos predpisana obvezna razmejitev računovodskih in finančnih v opravil.

Računovodja ima po Zakonu o knjigovodstvu bolj nadzorno in informacijsko funkcijo, zato sam ne more razpolagati z materialnimi in denarnimi sredstvi. To pomeni, da ne more podpisovati plačilnih instrumentov in ne drugih dispozicijskih dokumentov na podlagi katerega se izplača n.pr. gotovina iz blagajne, boni, vrednostni papirji itd. Z materialnimi vrednotami pa lahko razpolaga le skladiščnik.

Na drugi strani pa vodja finančne službe obratno ne more izdajati nalogov za knjiženje, kontirati ali celo knjižiti poslovnih dohodkov v poslovnih knjigah, kajti on podpisuje plačilne instrumente, naloge za dvig in izplačilo gotovine, posluje z vrednostnimi papirji (menice, čeki) in obveznicami itd.

Zakon o knjigovodstvu nalaga računovodji še vrsto obveznosti kontrolnega značaja, kar smo podrobneje obdelali v delovnem osnutku samoupravnega sporazuma »Organizaciji računovodstva in vodenju knjigovodstva v TGA«, ki gre v razpravo. Potrebno pa je omeniti nekaj drugih predpisov, ki zahtevajo spremembo tudi na področju finančne službe (funkcije).

Proti koncu lanskega leta je izšel za organiziranje financ zelo pomemben predpis in to zakon o denarnem sistemu (Ur. list SFRJ števil. 49/76). Ta zakon določa v 15., 16., 17. in 18. členu obveznost, da organizacije združenega dela morajo biti trajno likvidne.

Neizpolnjevanje denarnih obveznosti proglašajo za nezakonito prilaščanje tuje premoženja in preprečevanje izvrševanja samoupravnih pravic v razpolaganju z družbeno lastnino. Zaradi tega OZD morajo določiti način doseganja in trajnega ohranjanja likvidnosti. Določiti pa mora ukrep za primer nelikvidnosti.

Da bi lahko pravočasno preprečili nelikvidnost z vsemi njenimi, v sedanjem času ugodnimi posledicami za kolektiv, morajo OZD imeti stalno likvidnostno rezervno, bodisi v rezervnem skladu bodisi v drugih kratkoročnih nalož-

bah, kot so vrednostni papirji in drugo. Na daljši rok pa se mora dosegati likvidnost s primerno strukturo virov, stalnim večanjem rezervnega in poslovnega sklada. Likvidnost je treba načrtovati, koordinirati in kontrolirati. Vse to pa se strne v tako imenovani finančni politiki podjetja, ki mora biti strokovna in prilagojena sodobnemu konceptu poslovanja.

V letošnjem letu je izšel še en, zelo pomemben

obširnejši govorili, pa temelji na določenih ZZD. V našem programu o izvajanju ZZD, ki smo ga sprejeli letos spomladi, sta na področju financ in računovodstva predvidena med drugimi dva temeljna organizacijska samoupravna akta. Prvi ureja organiziranost računovodske funkcije v skladu z zakonom o knjigovodstvu in se imenuje SS o organizaciji računovodstva in vodenja knjigovodstva. Akt je že

VZROKI DOSEDANJE ZRAŠČENOSTI FINANČNE IN RAČUNOVODSKE FUNKCIJE

V strokovni literaturi so vzroki za tesnejšo in ohlapnejšo zraščeno finančne in računovodske funkcije relativno manj obdelani. Razvitost temeljnih poslovnih funkcij, med katere večina avtorjev v števa tudi finančno, nekateri pa tudi računovodsko funkcijo (v sklopu informacijskega sistema) je po-

jetjih, kodrovski problemi, nerazvitost temeljnih poslovnih funkcij na splošno itd.

Med vsebinske razloge lahko štejemo predvsem, da je opravljanje finančne funkcije bilo in še je v marsičem odvisno od posesti kvalitetnih računovodskih informacij, katerim so prilagojene sedanjne metode finančnih analiz, nadalje od časovne odvisnosti računovodskih podatkov in končno na omejenosti teh podatkov za prognozo.

Med pomembne razloge, ki so bili močno prisotni v preteklosti tudi pri nas, v vzhodno evropskih deželah pa še danes spada tudi oblike družbeno ekonomskega sistema in specifičnosti zakonodaje o finančnem sistemu, skratka institucionalni pogoji.

FINANČNA IN RAČUNOVODSKA FUNKCIJA V TUJI PRAKSI

Tudi v tuji praksi najdemo najrazličnejše organizacijske rešitve v izvajanju finančne in računovodske funkcije, kar kaže na prisotnost razlogov formalnega in vsebinskega in tudi institucionalnega značaja.

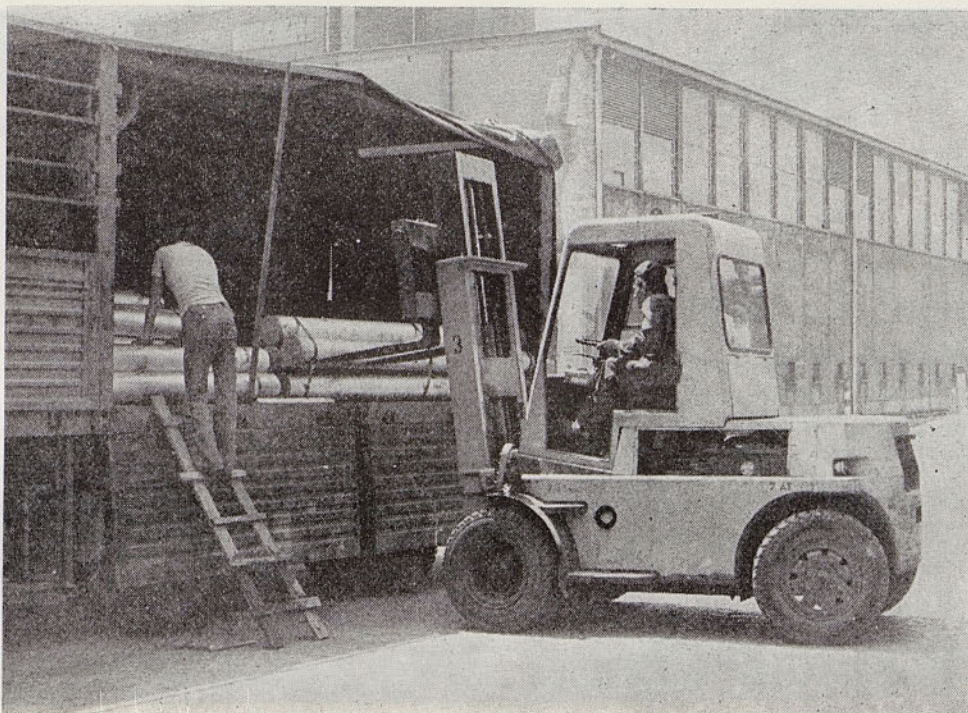
Cepprav imajo v ZR Nemčiji na primer v večjih podjetjih ločeno računovodstvo in t.i. finančno upravo, prvo imenujejo Rechnungswesen, drugo pa Finanzverwaltung, jo opravljajo v manjših podjetjih skupaj, v najrazličnejših kombinacijah.

Nasprotno pa sta v ZDA finančna in računovodska funkcija jasno ločeni v organizacijskem in vodstvenem pogledu. Takšno stanje v ZDA je pogojeno s strukturo ameriškega gospodarstva, kjer prevladujejo velika podjetja, ki imajo za upravljanje računovodskih poslov t.i. controllerja, ki za vodstvo pripravlja poslovne informacije poslov in treasurerja, ki opravlja finančno menedžerske posle in ima odločilen vpliv na finančno politiko. Obe funkciji pa na vrhu koordinira in povezuje navadno podpredsednik kompanije.

STANJE V NAŠIH RAZMERAH

Pri nas je finančna funkcija bila do nedavnega slabo razvita, predvsem zaradi pomanjkanja institucionalnih pogojev.

Potreba za njen razvoj je rasla z rastjo stopnje samostojnosti naših podjetij. V prvih povojnih letih (Nadaljevanj na 16. str.)

Nakladanje

predpis, ki ureja kreditni in bančni sistem. To je zakon o temeljnih kreditnega in bančnega sistema. Takoj pa je potrebno poudariti, da ta zakon ne ureja samo kreditnega in bančnega sistema, vključuje tudi podjetniške finance, ki so dobile s tem, ko je ZZD proglasil dohodek TOZD za družbeno kategorijo, širšo družbeno ekonomsko vsebino in razsežnost. Finančna funkcija mora biti v OZD organizirana bodisi v obliki interesne banke, če pa ni za to materialnih pogojev, pa se organizira v obliki posebne finančne službe.

Kot izhodišče za našo temeljno obravnavo smo morali nujno navesti nekaj tipičnih predpisov, ki financam in računovodstvu dajejo novo družbeno vsebino. Ta nova vsebina dela, o kateri bomo pozneje

pripravljen v obliki del. osnutka.

Drugi ureja organiziranost finančne funkcije v skladu z zakonom o temeljnih kreditnega in bančnega poslovanja. Ta akt je v pripravi in bo pripravljen osnutek do konca avgusta.

Naš sestavek bo v nadaljevanju zato omejen bolj na prvi akt o organiziranosti računovodske funkcije, ki bo v mesecu avgustu šel v obravnavo. Toda, ker sta računovodska in finančna funkcija medsebojno močno prepleteni, bomo najprej poskušali opisati zakaj ti dve funkciji moramo točiti v izvajanju nalog in kako ter zakaj sta bili do sedaj zraščeni.

leg splošnega razvoja ekonomske znanosti, močno odvisen od osnovnih obelježij gospodarskega sistema države. Nas bodo zanimali predvsem tisti vzroki, ki pogojujejo tesnejšo organsko povezovanje oz. zastajanje razvoja finančne in računovodske funkcije. Razlage bi lahko razvrstili v formalne in vsebinske.

Za naloge formalnega značaja bi lahko šteli tiste, ki izhajajo iz stališč, da imamo pri finančni in računovodski funkciji opravka z denarno-vrednostnimi pojmi in bi jih zato bilo smotno povezovati v izvajanju. V prid takšnega pojmovanja govorijo še drugi razlogi, kot na primer: kontrolni karakter računovodske funkcije, bojazen neracionalnosti ločevanja teh funkcij v manjših pod-

Kako postaviti bodočo organiziranost finančne in računovodske funkcije v TGA Kidričevo

(Nadaljevanje s 15. str.)

tih, t. j. v dobi administrativnega upravljanja z gospodarstvom, ni bilo pogojev niti potrebe za njen razvoj.

Proces krepitve samostojnosti se je odvijal skoraj celih dvajset let. Začel se je najprej na področju materialne sfere poslovanja podjetij, nadaljeval pa na denarnem in kreditnem področju. Sporedno s tem so se razvijale v podjetjih tudi temeljne poslovne funkcije. Finančna funkcija pa je ostala najdelj organizacijsko in kadrovska nezgrajena predvsem zato, ker se je nesamostojnost podjetij najdelj časa zadrževala ravno na področjih denarno-kreditnih odnosov, delitve dohodka in razpolaganja z akumulacijo.

Za počasno osamosvajanje finančne funkcije je treba iskati najbrž tudi vzroke v predpisih o knjigovodstvu, ki so do nedavnega enačili finančno in računovodsko funkcijo. Takoj na začetku je bila z odločbo AVNOJ-a o poenotenem računovodstvu, z dne 1. 2. 1945 računovodska funkcija zelo precizno regulirana in je vključevala tudi takratne posle finansiranja. Računovodstvu je bil dan velik poudarek. Za vzroke sistemske narave lahko štejemo tudi kasnejše predpise, ki so glede odgovornosti za izvajanje predpisov o knjigovodstvu in finansiranju zavezovali izključno vodjo računovodstva oz. vodja finančno računovodskega sektorja obvezno zaprisego vodje finančno računovodskega sektorja pred državnim organom itd. Vse to je imelo za posledico preveliko koncentracijo odgovornosti v eni osebi, ki je razumljivo hotela čim dalj časa obdržati v svojih rokah odločilno vlogo pri izvaianju obeh funkcij hkrati pa je bila tei osebi poverjena tudi funkcija nadzora nad poslovanjem.

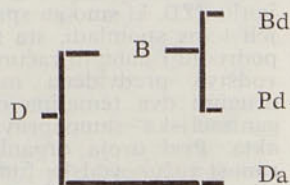
Vse te sistemske ovire, ki so v naših razmerah bile poleg drugih dolgo močna ovira hitrejši afirmaciji finančne funkcije, so sedaj odpravljene. Sprejeti na so bili zakonski predpisi, ki celo nospesujejo ločitev in dajajo posebe za samostojen razvoj finančne in računovodske funkcije.

Zmotno bi bilo trditi, da je ločitev v izvaianju potrebna samo zato, ker tako predpisujejo omenjeni predpisi.

Gre namreč za globljo strokovno vsebino ločitve fin. in računovodske funk-

cije, ki izhaja iz sodobnega pojmovanja poslovanja. To bomo najprej nekoliko bližje osvetlili. Za poslovne obstoja v strokovni literaturi veliko opredelitev. Vsem pa je skupno, da gre za izvajanje odredjenega osnovnega družbenega delitve dela. Ta smoter je opredeljen v predmetu poslovanja (n.pr. proizvodnja glinice in aluminija). Klasična oblika organiziranosti poslovnega procesa je podjetje (pri nas del. or-

Zaradi prikaza mesta in vloge finančne funkcije si

Normalno odvijanje prikazanega krožnega toka sredstev, zahteva obstoj temeljnih poslovnih funk-

na kratko oglejmo krožni tok denarnih sredstev v

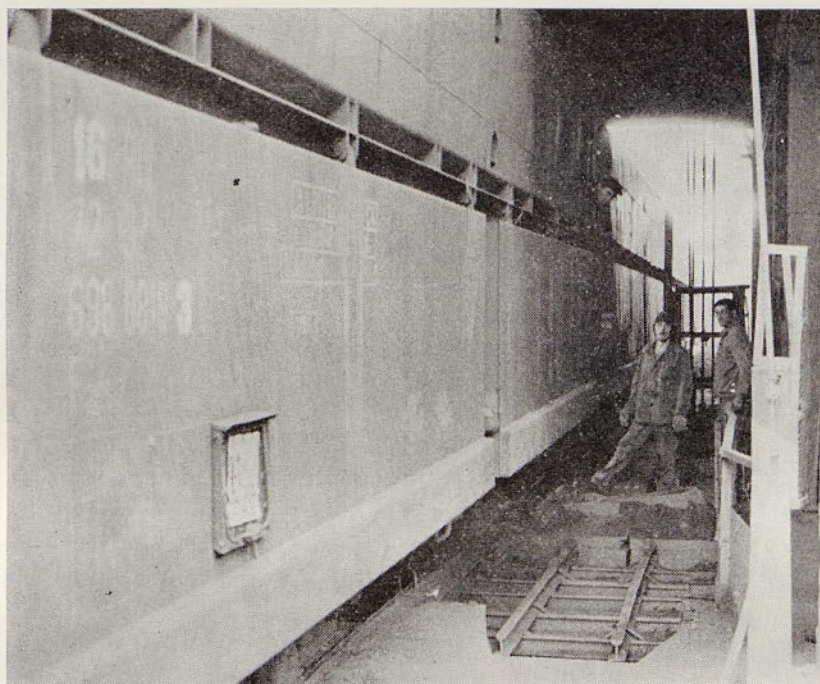
našem gospodarskem sistemu:

Za finančno funkcijo je veliko definicij, ki se medsebojno razlikujejo predvsem v obsegu razčlenje-

njem delu (uporaba) preveč splošna, zato bomo našo nadaljnjo uporabo obravnavali definicijo avtorja predloga Kodeksa načel finansiranja OZD, ki v pogojih sodobnega poslovanja navaja pet osnovnih nalog in to:

- 1) Priskrba denarnih sredstev, potrebnih za normalno odvijanje poslovanja,
- 2) uporaba denarnih sredstev v poslovanju,
- 3) vsklajevanje dinamike priliva denarnih sredstev z roki dospelja obveznosti plačil virom,
- 4) reguliranje denarnih tokov in zasledovanje finančnih odnosov v delovni organizaciji in
- 5) kontrola uporabe denarnih sredstev v krožnem toku.

Navedena klasifikacija, kot tudi podrobnejša razdelava posameznih nalog bo osnovno izhodišče za naš praktični primer organiziranosti finančne funkcije v naslednjem poglavju.

Razkladalna postaja

ganizacija), ki ima zopet veliko opredelitev. Vsem je skupno predvsem to, da gre za funkcijski sistem humanih in materialnih tvorcev (pri nas združevanje dela in sredstev), v katerem teče dinamičen ciljno usmerjen proces, ki se mora samoohranitveno uveljaviti v družbeno ekonomskem okolju, sicer propade. Če opazujemo poslovni proces proizvodne organizacije vidimo, da se odvija v bistvu po znani Marxovi formuli:

$D - B \dots P \dots B_1 - D_1$

Pri tem pomeni D — denar, ki ga moramo imeti, da bi lahko pričeli proizvajati; B — blago, t.j. delovna sredstva in predmete dela; P — proizvodnja; B — gotovi izdelki in D_1 — denar, ki ga dobimo s prodajo izdelkov in storitev na trgu. Delo pri tem specifično vlogo in položaj.

cij: financ, nabave, proizvodnje in prodaje. Za nemoten poslovni proces pa ni dovolj samo obstoj teh poslovnih funkcij, ampak morajo te funkcije biti primerno razvite in medsebojno povezane, kar dosežemo z upravljanjem poslovnega procesa. Med navedenimi štirimi poslovnimi funkcijami ima finančna funkcija specifično vlogo, saj prekriva vse faze krožnega procesa.

V vsaki od faz se menja le njena oblika delovanja. Na začetku in koncu ciklusa nastopa v svoji razviti obliki kot operativna funkcija. V vmesnih fazah pa je njeno delovanje kontrolnega značaja. Takšen položaj finančne funkcije v delovni organizaciji ji daje značaj temeljne funkcije, saj njenih nalog ni mogoče uspešno izvajati v sklopu ostalih funkcij.

vanja njenih nalog, med tem ko se o pojmovanju njenega bistva v glavnem pomembneje ne razlikujejo.

Sodeč po Miteljmanovi in Kentovi definiciji tudi med ameriškimi in vzhodnoevropskimi avtorji ni večjih vsebinskih razlik, le da operirajo na eni strani s profitom, na drugi pa z akumulacijo. Pri nas je finansiranje organizacij združenega dela enotno opredeljeno v Kodeksu načel finansiranja OZD in ga je v najširšem smislu razumeti kot: priskrbovanje finančnih sredstev, uporabo finančnih sredstev pri poslovanju OZD in vračanje sredstev virom finansiranja.

Območja dela finančne funkcije pa Kodeks navaja: predvsem opravila pridobivanja, uporabe in vračanja finančnih sredstev. Ta definicija je v osred-

OPREDELITEV RACUNOVODSKE FUNKCIJE

Pojem računovodstvo se v strokovni literaturi obravnava zelo različno. V praksi pa je računovodstvo večkrat sinonim za knjigovodstvo, zato moramo ta dva pojma vedno oprezno obravnavati. Pojem knjigovodstvo je zelo star. O njem in njegovem pomenu je že n.pr. K. Marx zapisal tole: »Knjigovodstvo kot kontrola in idealno zajemanje procesa, postaja toliko bolj nujno, kolikor bolj teče proces v družbenih razmerah in izgublja svoj čisto posamičen značaj, potemtakem je knjigovodstvo v kapitalistični proizvodnji bolj nujno kot v razdrobljeni proizvodnji obrtnega in vaškega gospodarstva in v proizvodni skupnosti bolj nujno kot v kapitalistični«.

Naša socialistična praksa to brez dvoma potrjuje,

(Nadaljevanje na 17. str.)

Kako postaviti bodočo organiziranost finančne in računovodske funkcije v TGA Kidričevo

(Nadaljevanje s 16. str.)

saj računovodstvo ima tudi širšo družbeno vlogo in pomen. Računovodstvo se bistveno razlikuje od finansiranja. Med tem ko je finansiranje ena izmed temeljnih funkcij v operativu, je računovodstvo sestavni del informacijske funkcije. Je torej posrednik med temeljnimi funkcijskimi procesi in upravljanjem.

Ločiti ga moramo tudi od ekonomike, ki se ukvarja s proučevanjem optimalnih vložkov prvin poslovnega procesa in izidov poslovanja delovne organizacije. Ekonomika kot veda išče optimalne metode gospodarskega ravnanja: računovodstvo kot veda, pa išče optimalne metode za spremljanje, proučevanje in izkazovanje rezultatov poslovanja.

Predno bomo poiskovali najti primerno sodobno definicijo računovodstva je potrebno pregledati zakonske predpise s tega področja.

Pri nas je računovodstvo funkcija bila prvič (in zadnjič) uradno definirana v določbi AVNOJ-a o poenotenem računovodstvu. Lahko rečemo, da je bila zelo precizno in napredno opredeljena. Zaradi karakterističnosti navajamo naloge, iz navedene odločbe:

- 1) Ugotavljanje premoženjskega stanja in rezultata,
- 2) Razdelitev in kontrola stroškov po stroškovnih mestih in po proizvodih,
- 3) Ugotavljanje in kontrola cen na temelju lastne cene,
- 4) Nadzor nad poslovanjem podjetja,
- 5) Dispozicija in planiranje.

Značilnost vseh kasnejših uredb o knjigovodstvu iz leta 1953 in leta 1965, Zakona iz leta 1968, kot tudi sedaj veljavnega zakona o knjigovodstvu je, da govorimo le o knjigovodstvu ne pa o računovodstvu.

Tudi sedanji zakon o knjigovodstvu po našem mnenju govori le o tem, kako mora biti vodeno knjigovodstvo, da bo zagotavljalo podatke o poteku poslovnega procesa. Iz tega je razumeti, da se ta predpis nanaša le ozko na knjigovodstvo, kot eno od področij računovodstva. Pojem računovodstvo torej pri nas sploh ni zakonsko opredeljen oz. reguliran.

Zaradi praktične zasnove računovodske funkcije v naslednjem poglavju nas

zanima predvsem sodobna koncepcija računovodske funkcije, ki more zadostiti zahtevam sodobnega poslovanja glede potrebnih poslovnih informacij. V svetu kot tudi pri nas se se izoblikovali predvsem dve koncepciji računovodstva na: računovodsko načrtovanje, računski nadzor in računovodsko analizo. Razlika pa je v tem, da je konvencionalna koncepcija zasnovana izključno na podatkih iz preteklosti, sodobna koncepcija pa je za-

družbene skupnosti. Svojo funkcijo pa opravlja na načelih: namembnosti, popolnosti, resničnosti, pravilnosti in korektnosti, previdnosti in varnosti, kontinuiranosti in zakonitosti.

Iz določila kodeksa izhaja dejansko upravljalni vidik računovodstva kot spleta knjigovodstva, računovodskega načrtovanja, računovodskega nadzora in računovodske analize, kar je orodje upravljanja.

2. Finančno računovodske posle
3. Kadrovsko — socialne posle
4. Posle s področja organizacije in načrtovanja
5. Splošne posle
6. Posle elektronsko — računovodskega centra
7. Področje razvoja in
8. Varstvo pri delu.

1. Postavljena je bila pred 20. leti, ko je tovarna pričela obratovati.
2. Več kot 10 let je tovarna imela monopolni položaj v državi, zato ni bistveno spreminjala svoje splošne organiziranosti in ne računovodstva razen, kolikor so to narekovali predpisi.
3. Finančna in računovodska funkcija sta se odvijali v sklopu finančnega sektorja, ki se je delil na finančno službo in službo stroškov. Iz nadaljnje razdelitve finančne službe ugotavljamo, da je v sklopu te službe bila glavna knjiga in druga finančna knjigovodstva ter saldakonti. V okviru te službe pa so se opravljali tudi blagajniški posli, finančna likvidatura, posli v zvezi s finansiranjem in deviznim poslovanjem, kar iz sheme posebej (razen blagajne) ni razvidno.

Vodja finančne službe je bil tudi vodja glavne knjige, hkrati pa razpolagal s finančnimi sredstvi, kar je dejansko dvoje povsem ločenih funkcij.

4. Služba stroškov, ki jo je vodil računovodja, se je nadalje delila na oddelke za obračun proizvodnje in stroškov in odelke za obračun osebnih dohodkov. Oddelke za obračun proizvodnje in stroškov je vključeval še knjigovodstvo osnovnih sredstev, materialno knjigovodstvo, mehanografijo in skladiščne revizorje itd.

5. Nikjer ni bilo zaslediti na primer računovodskega planiranja in analize stroškov ter kontrole poslovanja.

Brez nadaljnjih pojasnjevanj lahko zaključimo, da takšna organiziranost sektorja ne more izpolnjevati svojih nalog, zato je bila reorganizacija nujna.

IZHODISČA ZA NOVO ORGANIZIRANOST FINANČNE IN RAČUNOVODSKE FUNKCIJE

Izhajajoč iz samoupravnega sporazuma o združitvi v DO TGA, bodoča organiziranost finančne in računovodske funkcije, temelji na načelih enotnosti. To omogoča koncipiranje in izvajanje enotne finančne politike in enoti računovodski sistem zasledovanja, kontrole poslov (Nadaljevanje na 18. str.)

Čiščenje vagona

snovana na podatkih preteklosti ob vključitvi pričakovanj o bodočnosti. Razlika je zlasti v načrtovanju in metodah napovedovanja prihodkov, potroškov, finančnega izida in spremljanju odklonov ter obliki informacijskega sistema.

Posebno opredelitev je prevzel tudi KODEKS poklicne etike računovodje in računovodskih načel, po katerem računovodstvo obsega sistemsko celoto:

- knjigovodstva,
- računovodskega načrtovanja,
- računski nadzor in
- računovodske analize.

Računovodstvo je pri tem temeljni vir informacij delavcev samoupravnih organov, vodstva in širše

Za pristop k novi organiziranosti računovodske funkcije je potrebno najprej pogledati, kaj vse so TOZD ob konstituiranju prinesle na skupne službe:

SEDANJA ORGANIZIRANOST DELOVNE ORGANIZACIJE, DELOVNE SKUPNOSTI IN FINANC TER RAČUNOVODSTVA

Sedanja organizacijska shema DO je bila prilagojena leta 1974 ko se je DO konstituirala v smislu ustavnih določb. Ob združitvi TOZD v DO je bila formirana delovna skupnost skupnih služb in najo prenešene naslednje delovne naloge:

1. Posle marketinga

Tem nalogam se je morala prilagoditi organiziranost DS SS, ki je prikazana na tab. II.

Uvedba TOZD je zahtevala tudi spremembe v organiziranosti računovodstva in financ, ki pa se je kot vse druge funkcije v skupnih službah le prilagodila na dotedanjih osnovah, kar je danes glede na določila Zakona združenega dela; Zakona o temeljnih kreditnega in bančnega poslovanja in drugih predpisov ter potreb po vse večjem osegu informacij za poslovne odločitve ne zadošča.

Zato smo se odločili, da dosedanjo organizacijo računovodstva in financ na novo organiziramo.

Za dosedanjo organizacijo računovodstva in financ je značilno naslednje:

Kako postaviti bodočo organiziranost finančne in računovodske funkcije v TGA Kidričevo

(Nadaljevanje s 17. str.)

nih dogodkov in pripravo celoviti informaciji o gospodarjenju delavcev v TOZD in njihove poslovne odločitve na ravni poslovnega podsistema. Takšna koncepcija nam omogoča enotno strokovno službo, v njenem okviru pa tudi bolj racionalno delitev nalog in poglobljeno strokovno delo. Takšno rešitev narekuje tudi dejavnost podjetja t.j. zaporeden proizvodni proces.

Zaradi boljše razdelitve nalog, pristojnosti in odgovornosti bosta finančna in računovodska funkcija organizirani v enem sektorju, to je finančno računovodskem sektorju. Znotraj njega pa bosta delovala finančni in računovodski podsistem.

Za takšno obliko smo se odločili zaradi jasnih teoretičnih izhodišč in praktičnih izkušenj v drugih delovnih organizacijah, racionalnosti poslovanja in kadrovskih razlogov, kajti zlasti računovodski poklic postaja močno deficitaren. Tudi Zakon o knjigovodstvu v svojem 55. členu delovne naloge vodje knjigovodstva jasno loči od finančnega vodje.

Pri takšni organizaciji smo imeli tudi pred očmi ustanovitev interne banke, kar bi seveda pomenilo popolno izločitev dobrega dela poslovanja finančne funkcije v samostojno enoto. To bi imelo za enkrat več slabosti kot prednosti. Zlasti bi nastopal problem dodatnega finančnega kadra, dodatne stroške z ustanovitvijo interne banke in znotraj nje še posebne delovne skupnosti z vsemi samoupravnimi organi, nedodelanosti sedanjih rešitev itd.

Odločili smo se v smislu 62. člena Zakona o temeljnih kreditnega in bančnega poslovanja za posebno finančno službo, ki jo bomo postopoma kadrovsko in organizacijsko pripravili za ustanovitev predvidene interne banke. Mnenja smo, da je eksperimentiranje na finančni funkciji predrago.

Naša specifičnost je, da torej tudi v novi organiziranosti TOZD ne bodo imele samostojne finančne funkcije, ker le-te tudi v primeru njene decentralizacije zaradi značaja proizvodnje ne bi mogle neodvisno od skupnega interesa DO izvajati. Svojo ustavno pravico razpolaganja z rezultati dela, katerega posledica so tudi finančna sredstva bodo izvrševali delavci potom de-

legatov v poslovnem odboru finančne službe.

NOVA ORGANIZIRANOST FINANČNE IN RAČUNOVODSKE SLUŽBE

V uvodu tega dela smo postavili cilje, ki jih želimo doseči, v predhodnem poglavju pa smo navedli izhodišča, ki so nam bila osnova za sestavo nove organiziranosti finančne in računovodske funkcije.

lih kreditnega in bančnega sistema, ki naj se v prvi fazi (1—2 leti) organizacijsko in kadrovsko okrepi, da bi se kasneje konstituirala kot interna banka. Za opravljanje s to službo predvidevamo Poslovni odbor finančne službe, ki bi ga sestavljali delegati vseh TOZD. Njegove naloge so navedene v SS o združevanju dela in sredstev.

stev DO in priprava informacij iz tega področja. Natančneje so te naloge našteje v tabeli IV.

ZUNANJE FINANSIRANJE

Ta oddelek bi dejansko skrbel za optimalno likvidnost v DO. Sestavljal finančne konstrukcije, planiral, vsklajeval in izvajal finansiranje naložb ter opravljal anuitetno službo. Preko tega oddelka bi bila

v saldakontih. V okviru tega oddelka se vodi tudi evidenca drugih sredstev pri domačih in tujih dobaviteljih (dinarski in devizni avansi, akreditivi itd.), evidenca sprejetih in danih plačilnih instrumentov, priprava dokumentacije za redno izterjavo in druge naloge, navedene podrobneje v tabeli IV.

RACUNOVODSTVO

Razdeljeno je na tri oddelke: finančno knjigovodstvo, stroškovno knjigovodstvo in obračun osebnih dohodkov.

FINANČNO KNJIGOVODSTVO

je sintetično knjigovodstvo, ki povezuje delovno organizacijo z njenim okoljem. V tem oddelku se vodijo glavne knjige (sintetično knjigovodstvo), za TOZD, DS, združena sredstva in zbir za delovno organizacijo, likvidacija finančnih listin, obračun poslovanja in izkazi uspeha. Sestavljajo se tudi izkazi stanja vseh sredstev in virov sredstev.

Ugotavljajo se odstopanja od postavljenih planov, katera so predmet nadaljnjih analiz v oddelku za ekonomsko analizo.

Ob likvidaciji se vrši tudi kontrola podatkov. Zlasti je tu še mehanografija, ki pa s postopnim procesom obdelave na računalniku v ERC odmiri.

V tem oddelku se sestavlja tudi bilanca stanja in druga poročila. Natančnejši opis je v tabeli IV.

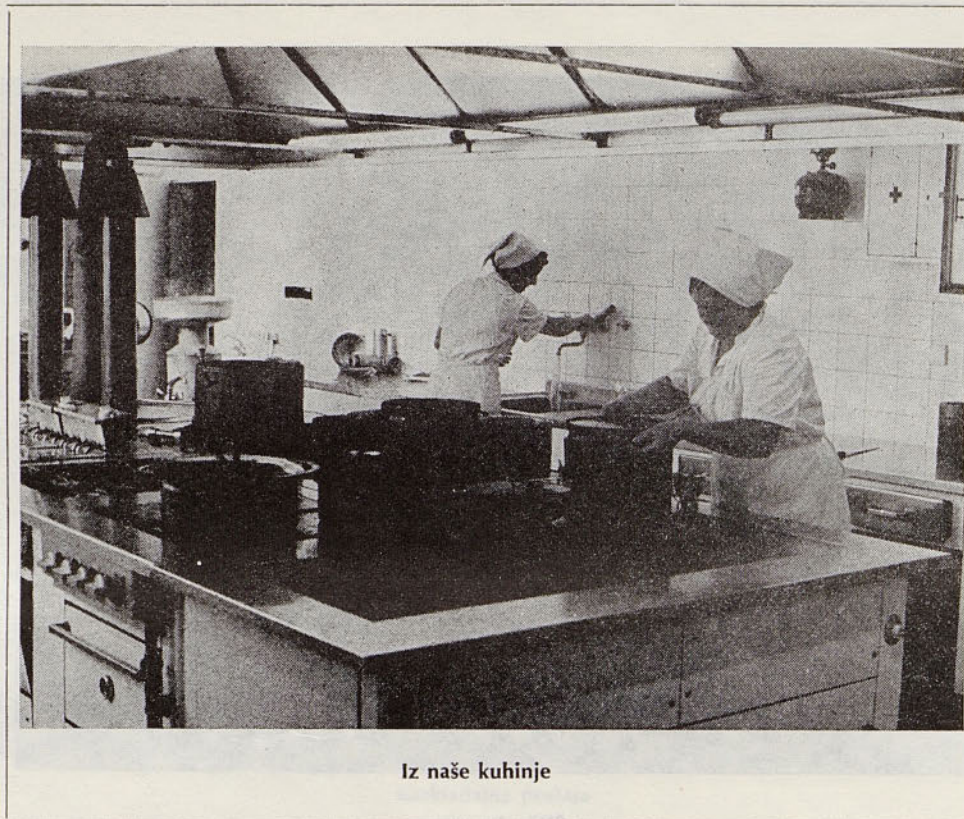
STROŠKOVNO KNJIGOVODSTVO

V sestavu tega oddelka je vrsta analitičnih knjigovodstev. Poseben poudarek pa je na razporejanju nastalih stroškov in obračun proizvodnje ter uspeha. Razen tega je vključen obračun zakonskih in pogodbenih obveznosti ter davkov, izdelava predračunov stroškov in pogodbenih in zakonskih obveznosti in drugih elementov poslovanja.

Z zasledovanjem stroškov po stroškovnih mestih in nosilcih, se vrši tudi njihov nadzor.

Pripravljajo se tudi navodila za zajemanje stroškov, obračunski sistem, način vodenja analitičnih evidenc in v tabeli IV navedena dela.

(Nadaljevanje na 19. str.)

Iz naše kuhinje

Na podlagi slednjih je izdelana nova organizacijska shema, ki ima naslednje značilnosti:

Finančno računovodski sektor je razdeljen na tri dele in to na samostojno finančno službo, računovodstvo in službo za analizo in kontrolo.

SAMOSTOJNA FINANČNA SLUŽBA

Samostojna finančna služba v svojih nadaljnjih treh oddelkih povezuje v tabeli IV. navedene naloge.

Z nazivom »samostojna« želimo opozoriti da ne glede za finančno operativno, ampak za širše zasnovano finančno službo v smislu 62. člena Zakona o teme-

NOTRANJE FINANSIRANJE

V okviru tega oddelka se opravljajo v glavnem naloge v zvezi s planiranjem, vsklajevanjem in izvajanjem kratkoročnega in dolgoročnega notranjega finansiranja, nadzor nad trošenjem in koriščenjem sredstev v TOZD in združenih sredstev DO in priprava informacij iz tega področja. Natančneje so te naloge našteje v tabeli IV.

ZUNANJE FINANSIRANJE

V okviru tega oddelka se opravljajo v glavnem naloge v zvezi s planiranjem, vsklajevanjem in izvajanjem kratkoročnega in dolgoročnega finansiranja, nadzor nad trošenjem in koriščenjem sredstev v TOZD in združenih sred-

stev DO povezana s temeljno banko in drugimi finančnimi organizacijami. Ta oddelek bi plasiral tudi finančne suficite, urejal devizne posle in vrednostne papirje itd. Vanj spada tudi blagajniško poslovanje in priprava informacij iz področja zunanjega finansiranja. Konkretna naloge so našteje v tabeli IV.

SALDAKONTI KUPCEV IN DOBAVITELJEV

Ta oddelek bi lahko bil tudi v sestavi računovodstva. S tem, ko smo saldakonte vključili v finančno službo, s katero so tesno povezani, smo odpravili potrebo po dvojni evidenci upnikov in drugih evidenc, kar racionira delo. Pogoj zato pa je bil dnevna ažurnost knjiženja

Kako postaviti bodočo organiziranost finančne in računovodske funkcije v TGA Kidričevo

(Nadaljevanje z 18. str.)

ODDELEK OSEBNIH DOHODKOV

Ta oddelek je dejansko ostal skoraj neizpremenjen v odnosu na staro shemo. Razširil se je delokrog zaradi spremljanja podatkov za izvajanje samoupravnega sporazuma grupacije. Glavne naloge so navedene v tabeli IV.

ANALIZA IN KONTROLA

Ta oddelek je na novo formiran, čeprav so se ta dela v glavnem se posebej izvajala, vendar je potrebno to službo prav zaradi specifičnosti njenih nalog posebej zasnovati. Oddelek pokriva področje notranje kontrole in računovodske analize. Čeprav je v sklopu računovodstva zajet nadzor nad stroški, trošenja sredstev itd. je potrebna tudi kontrola poslovanja s premoženjem.

NOTRANJA KONTROLA

V našem primeru vključujemo v področje kontrole kontinuirano inventuro, kot stalno službo za ugotavljanje dejanskega stanja premoženja in primerjavo s knjižnim stanjem. Ta dejavnost ima dejansko tudi kontrolni značaj, saj s popisom materialnih sredstev, terjatev in ob-

veznosti in denarnih sredstev ter vrednostnih papirjev opravlja kontrolo funkcijo med dejanskim stanjem in knjigovodskim stanjem.

Poleg navedene službe je predvideno tudi posebno delovno mesto interne kontrolorja materialnega in finančnega poslovanja, zlasti izvajanje internih novodil in predpisov. O ugotovljenih nepravilnostih ta služba obvešča delavsko kontrolo in predlaga organom upravljanja ukrepe in opravlja druge v tabeli IV navedene naloge.

ANALIZA POSLOVANJA

Za tekoče nadzorovanje količinskega in vrednostnega gibanja proizvodnje, stanja zaloga materialov in izdelkov, gibanje prodaje, realizacije nekaterih karakterističnih vrst stroškov, osebnih dohodkov itd. se po enem mestu po določeni metodologiji zbirajo, obdelujejo in analizirajo realizacijo načrtovanih gibanj in o tem sproti obveščajo vodstvo in samoupravne organe TOZD in DO.

Razen tega je za širšo družbeno skupnost stalno potrebno pripravljati naj-

različnejše informacije, ki jih je mogoče dajati le, če so podatki urejeni po naprej določenem sistemu. V okviru te službe se sestavljajo tudi mesečne, tromesečne in letne računovodske informacije o poslovanju TOZD in DO, pripravljajo enotni kazalci uspešnosti poslovanja in spremlja skladnost delitve dohodka in osebnih dohodkov s samoupravnim sporazumom grupacije. Tu se vršijo tudi ekonomski izračuni učinkov inovacijske dejavnosti in druge v tabeli našteje naloge.

Pri zasnovi te službe se je postavljalo vprašanje organiziranja kontrole in analize v sklopu računovodstva, vendar smo zaradi preobsežnejšega delokroga računovodje in zaradi razlikovanja analitičnih ekonomskih metod od računovodskih, raje zasnovali to kot posebni oddelek, ki je podobno kot kontrola podrejena vodji sektorja.

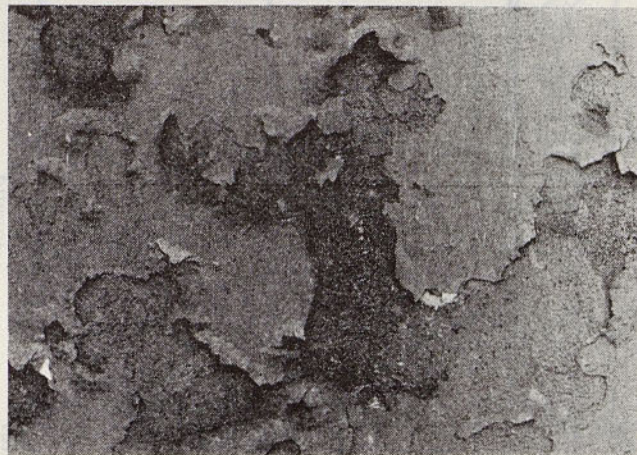
Nazivi delovnih mest, konkretne naloge, delokrog in odgovornost k tej shemi, so navedeni v posebnem samoupravnem sporazumu o nalogah in pogojih dela (bivši sistemi-

zaciji). Uvajamo tudi nove nazive in to za finančno službo »finančni« za računovodstvo pa »računovodski« delavec.

Takšna shema organizacije je tudi podlaga za že pričete samoupravne akte.

bodoči organiziranosti finančne službe.

Ni odveč ponoviti, da je od funkcioniranja teh dveh funkcij v sklopu celotnega organizacijskega sistema DO v marsičem odvisna kvaliteta odloči-

Korozija

Samoupravni sporazum o knjigovodstvu in računovodskih poslih in samoupravni sporazum o organizaciji samostojne finančne službe.

Menimo, da je bilo potrebno pred pričetkom razprave o bodoči organiziranosti teh dveh poslovnih funkcij, nekoliko osvetili vsebino dela, nalog in zakonskih določil s tega področja. Te dni bomo pričeli z razpravo o predlogu Samoupravnega sporazuma o organiziranosti računovodstva in vodenja knjigovodstva.

V mesecu septembru pa bomo pričeli z razpravo o

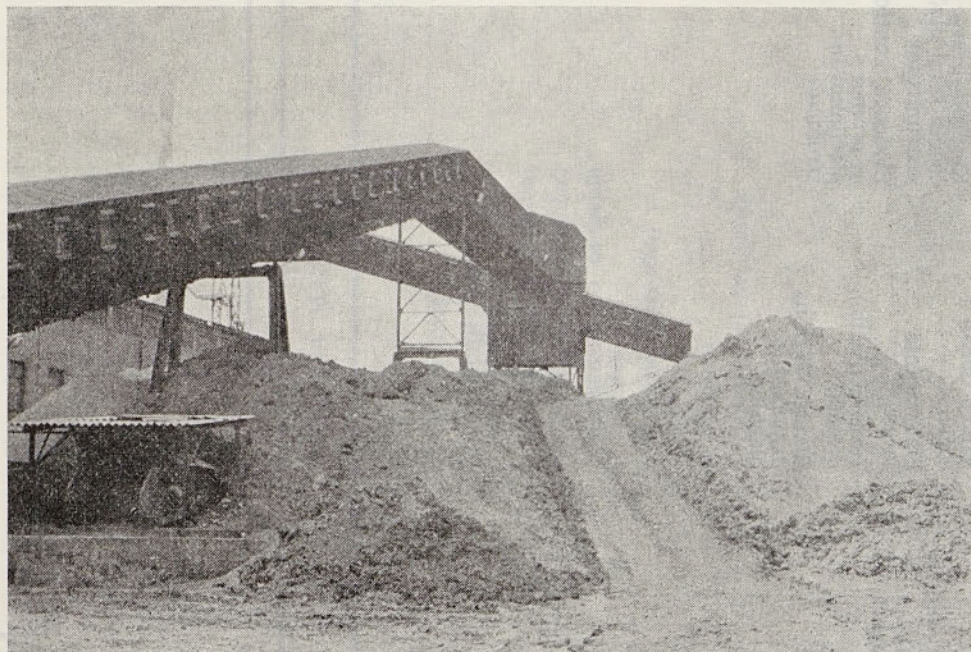
tež, spremljanje izvajanja odločitev ter ugotavljanje rezultatov odločitev.

Znana je resnica, da je rezultat odločitve produkt kvalitete odločitve in motivacije za njeno izvedbo.

Direktor fin. računov. sektorja

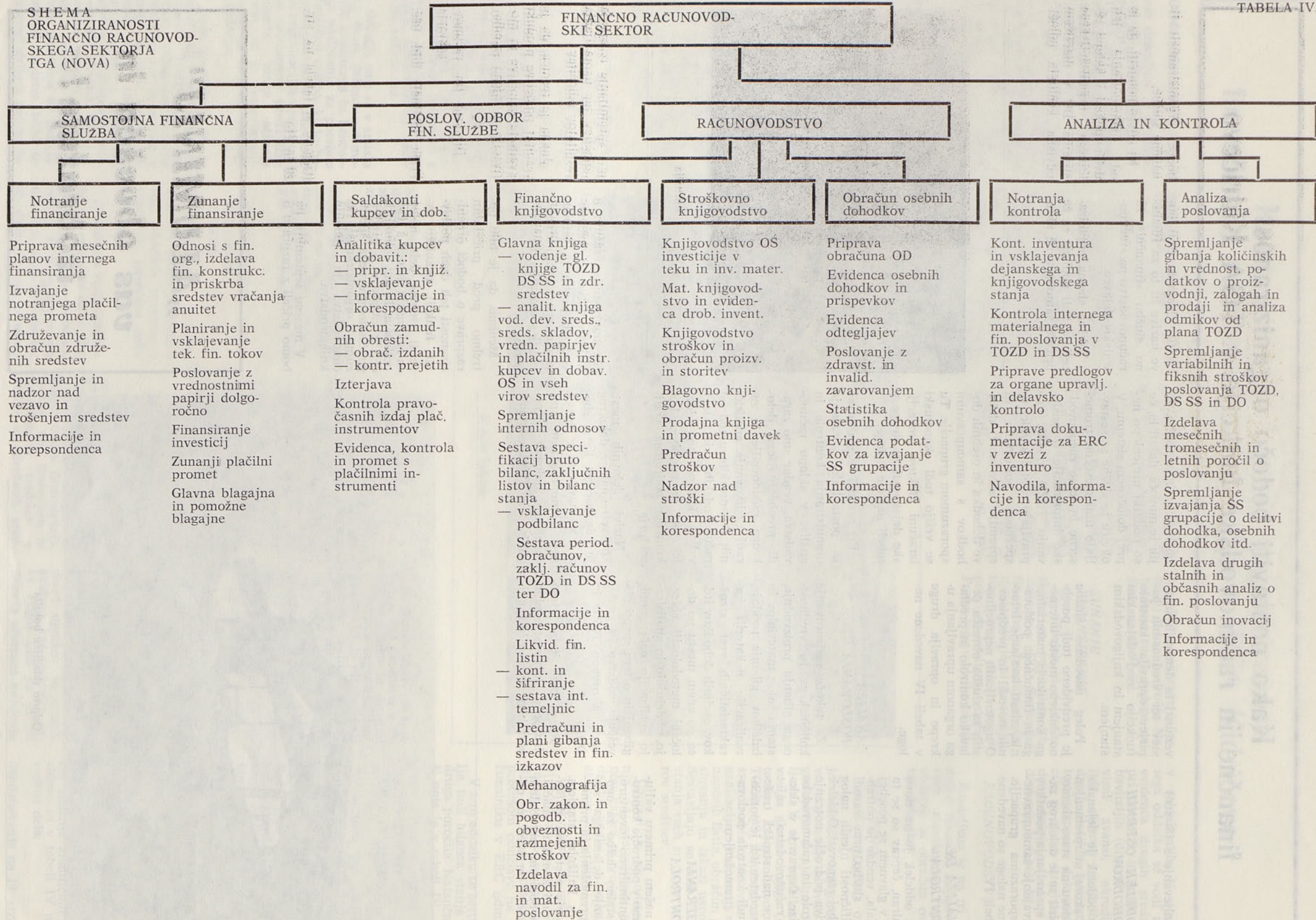
Franc Lukman, dipl. oec.

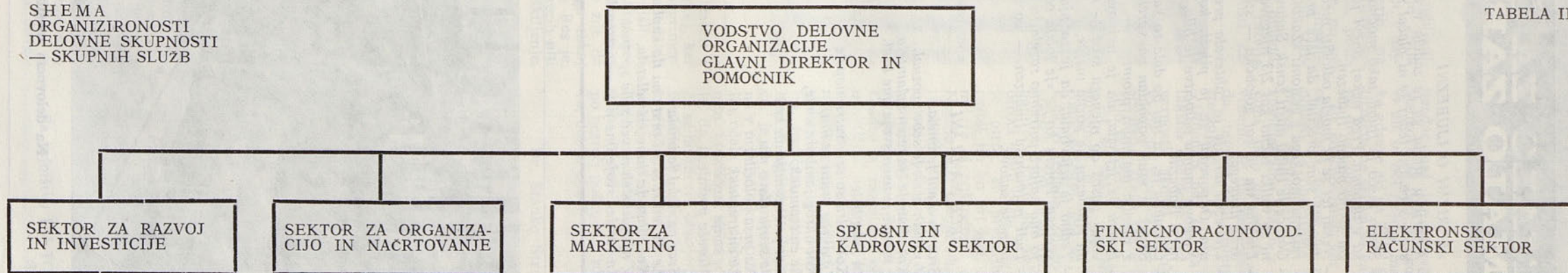
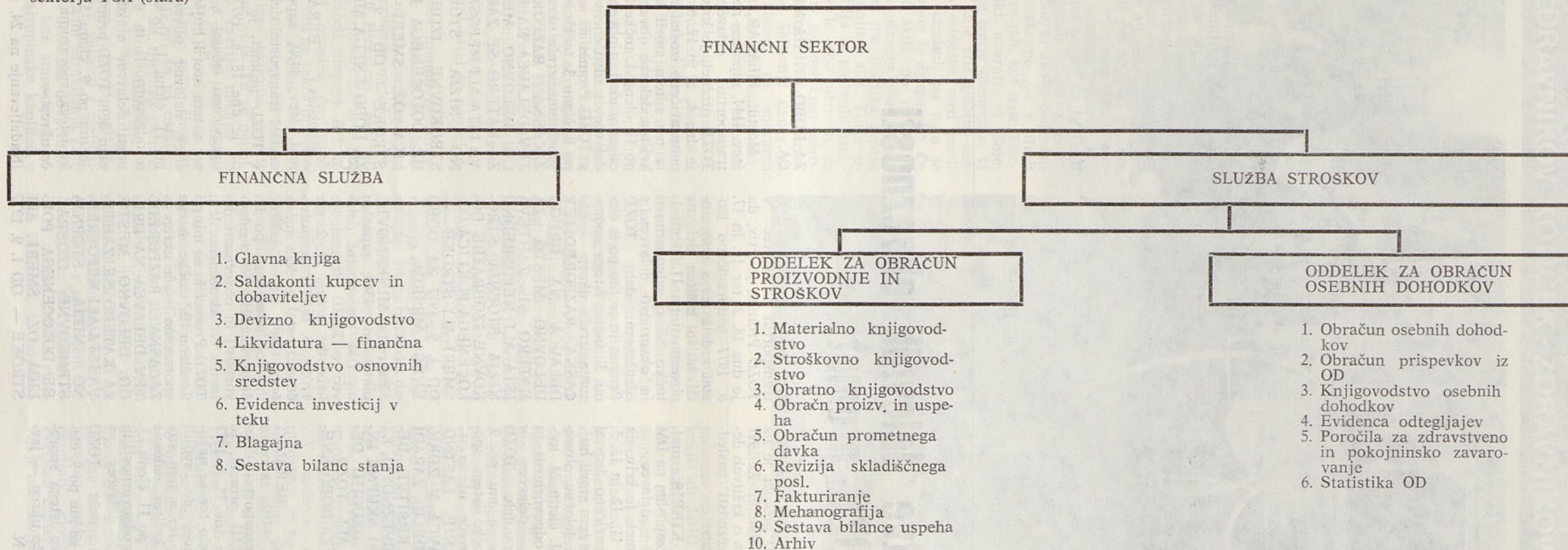
(Oglejte si tabele na str. 20 in 21.)

Odprto skladišče boksita

„ALUMINIJ“
vas obvešča in
izobražuje!

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES

AFORIZMI O LJUBEZNI

- Amorjeva strela ga je zadela v denarnico namesto v srce. Od tedaj še ni plačal »špricerja« prijatelju.
- Svojo taščo je ljubil tako močno, da bi jo zadušil v objemu. Pred nekaj dnevi je dokončno izkazal svojo močno ljubezen.
- Nekaj let se ni mogla odločiti med veliko snubcev. Zadnjič sem prečital, da išče prek časopisa starejšega moškega z geslom: »Zakon ni izključen!«
- Goreče je ljubil dosti žensk. Sadovi njegove ljubezni so veliki točno kot 2/3 njegovega dohodka.
- Ljubila sta se kot golobčka — stalno sta klijovala drug drugega.
- Ljubezen do nje je zahtevala precej odpovedovanja. Odpovedal se je pijači, kajenju, družbi... Njegova zadnja odločitve je bila, da se odpove še njeni ljubezni.
- Obljubila je, da mu bo dala to kar še nikomur ni. Sedaj je vsak popoldan na sprehodu v parku — z njenim majhnim psom.
- Potem je izjavila, da je najnovejši model »volvoja« pasoš do njenega srca — nisem prepričan, da »ljubezen ne pozna meja«.
- Vedno je izjavljala, da je za njo ljubezen nekaj svetega. Potem ko se »je ločila od 19 ljubezni« bi jo bilo najbrž potrebno razglasiti za — svetnico.
- Tudi najmanjša ljubezen — po 9 mesecih lahko prinese sadove.

VIC

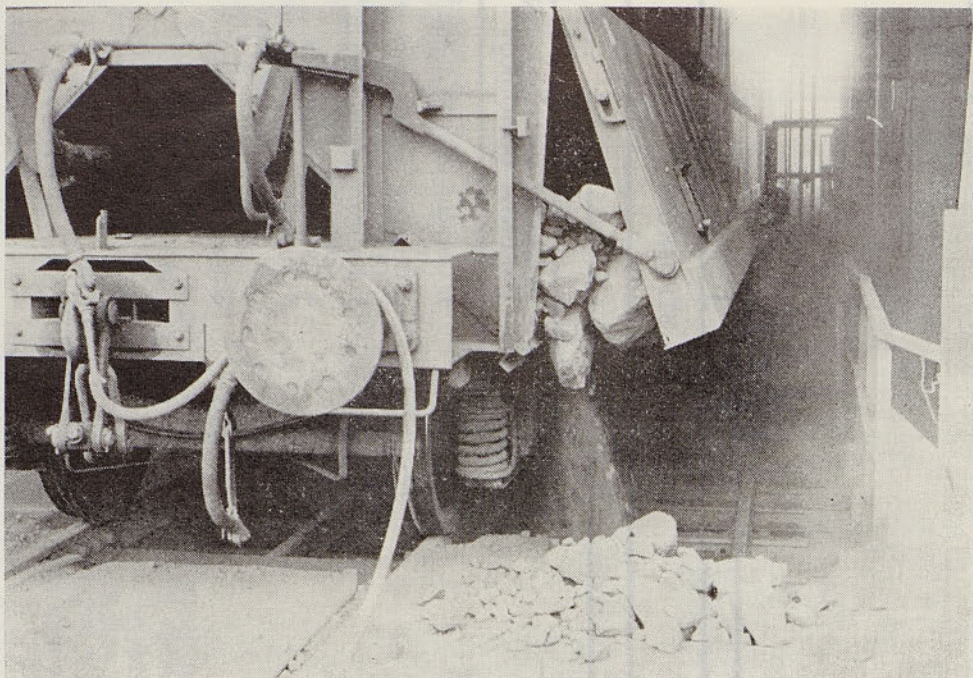
SRCE NA DLANI

Srce na dlani je imela.
V njenih očeh je sebe spoznal,
Kot vihar je ljubezen splantela,
z njenih je usen svoje ime bral.

In roke bele
Kot jadra so se v vetru napele
In okrog vratu se mu,
Kot okrog jambora ovile,
Le en trenutek,
Kot ptič zlomljenih kril
Je svojo glavo mu
Na prsa položila.
Le en trenutek
In sanje sreče so
Moreče postale.

Srce na dlani je imela
Le da je kri skozi prste na tla kapljala.
Kot vihar je ljubezen odletela.
V njenih očeh ni več sebe spoznal
In vendar svoje ime ji je — z usen bral.

VIC

Gruda

Kršitve delovnih obveznosti v TOZD promet

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti TOZD promet je na javni seji dne 7. 7. 1977 razpravljala o kršitvah delovnih obveznosti naslednjih delavcev:

Konrad KIRBIŠ, mat. št. 4486, zaposlen na DM transportni delavec v TOZD Promet, je kriv, da je dne 10., 11., 12. in 13. 5. 1977 neupravičeno izostal z dela ter s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 11. členu 24. točke SS o odgovornosti in obveznosti delavcev v združenem delu TOZD Promet in se mu po 9. členu 5. točke istega sporazuma izreče ukrep — PRENEHANJE LASTNOSTI DELAVCA V ZDRUŽENEM DELU ZARADI TAKSNE KRŠITVE DELOVNE OBVEZNOSTI, KI HUJE KRŠI SKUPNE INTERESE DRUGIH DELAVCEV ALI TOZD — POGOJNO ZA DOBO ENEGA LETA.

Stanislav BERANIČ, mat. št. 4430, zaposlen na DM transportni delavec v TOZD promet, je kriv, da je dne 25. 3. 1977 odklonil delo ter se neko- rektno vedel do svojih nadrejenih ter s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 11. členu 13. točke SS o odgovornosti in obveznosti delavcev v združenem delu TOZD Promet in se mu po 9. členu 2. točke istega sporazuma izreče ukrep — javni OPOMIN.

Anton SELIŠEK, mat. št. 4151, zaposlen na DM transportni delavec v TOZD Promet, je kriv, da je dne 18. 2. ter 16. in 17. 6. 1977 neupravičeno izostal z dela ter s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 11. členu 1. točke SS o odgovornosti in obveznosti delavcev v združenem delu TOZD Promet in se mu po 9. členu 3. točke istega sporazuma izreče ukrep — ZACASNA RAZPOREDITEV DELAVCA NA DRUGO DELOVNO MESTO, ZA KATERO SE ZAHTEVA ISTA ALI NEPOSREDNO NIZJA STOPNJA STROKOVNE IZOBRAZBE DOLOČENEGA POKLICA OZ. SMERI ALI STROKE — OD 1. 9. 1977 ZA DOBO ENEGA MESECA.

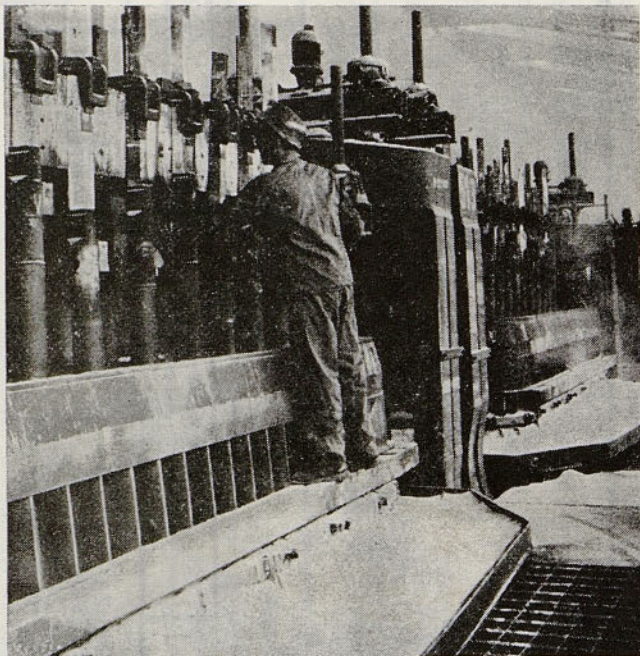
Fahrudin MUJKANOVIC, mat. št. 4340, zaposlen na DM transportni delavec v TOZD Promet, je kriv, da je dne 21. 2. ter 17. in 18. 7. 1977 neupravičeno izostal z dela ter s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 11. členu 1. točke SS o odgovornosti in obveznosti delavcev v združenem delu TOZD Promet in se mu po 9. členu 3. točke istega sporazuma izreče ukrep — ZACASNA RAZPOREDITEV DELAVCA NA DRUGO DELOVNO MESTO, ZA KATERO SE ZAHTEVA ISTA ALI NEPOSREDNO NIZJA STOPNJA STROKOVNE IZOBRAZBE DOLOČENEGA POKLICA OZ. SMERI ALI STROKE — OD 1. 9. 1977

ZA DOBO ENEGA MESECA.

Martin MLAKAR, mat. št. 4144, zaposlen na DM transportni delavec v TOZD promet, je kriv, da je dne 4., 5. in 17. 6. 1977 neupravičeno izostal z dela ter s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 11. členu 1. točke SS o odgovornosti in obveznosti delavcev v združenem delu v TOZD Promet in se mu po 9. členu 3. točke istega sporazuma izreče ukrep — ZACASNA RAZPOREDITEV DELAVCA NA DRUGO DELOVNO MESTO, ZA KATERO SE ZAHTEVA ISTA ALI NEPOSREDNO NIZJA STOPNJA STROKOVNE IZOBRAZBE DOLOČENEGA POKLICA OZ. SMERI ALI STROKE — OD 1. 9. 1977 ZA DOBO ENEGA MESECA.

Stanislav BERANIČ, mat. št. 4430, zaposlen na DM transportni delavec v TOZD promet, je kriv, da je dne 18. 6. 1977 neupravičeno izostal z dela ter s tem storil hujšo kršitev delovne obveznosti po 11. členu 1. točke SS o odgovornosti in obveznosti delavcev v združenem delu TOZD promet in se mu po 9. členu 3. točke istega sporazuma izreče ukrep —

(Nadaljevanje na 24. str.)

Na delovnem mestu

Kako zdravimo škiljenje

O tem vprašanju je napisanih že nešteto člankov še več je pa o njem teorij. Vendar je ta del očesne vede danes že tako močno napredoval, da lahko zavzamemo neko določeno stališče in usmerjamo zdravljenje škiljenja po ustaljenih načelih v to ali ono smer.

Organ vida, človeško oko, je zelo sestavljen oziroma kompliciran del v sklopu najobčutljivejšega dela človeškega organizma, centralnega živčevja.

Dejstvo, da imamo ljudje dvoje oči, ni zaradi estetike ali simetrije, temveč zaradi potrebe po plastičnem, reliefnem vidu. Obe očesi delujeta namreč kot en sam organ. Če bi ljudje gledali samo z enim očesom, bi okolje dojemali le ploskovno — v dveh dimenzijah, kot n.p.r. fotografski aparat; za dojetje tretje dimenzije, ki nam daje vtis globine oziroma odnosov med predmeti samimi, pa nam je potrebno še drugo oko. Če otrok škili, po navadi z enim očesom vidi slabše ali pa mu manjka težnja po spojitvi slik. Torej uporablja za gledanje praktično le eno oko in je njegov vid defekten oziroma manjvreden. Ker smatramo škiljenje danes za invalidnost, ga moramo v tem smislu tudi obravnavati — resno, vestno in pravočasno.

Zdravljenje škiljenja in slabovidnosti je staro kot medicinska veda. Prvotno zdravljenje je bilo usmerjeno le v približno popravo vida s pomočjo optičnih stekel, t. j. z očali, in še pozneje v operativno popravo škilečega očesa. Ta dva načina zdravljenja sta obenem bila vse, s čimer se je skušala škilavost popraviti. Vendar je takšno zdravljenje dalo zelo slabe rezultate, predvsem le kozmetične, tako da je slabovidni ostal še naprej invalid.

Danes imamo za zdravljenje škilavosti in slabovidnosti na razpolago vrsto različnih metod, s katerimi zdravimo bolj ali manj uspešno. Zdraviti bomo začeli čimprej. Brž ko starši opazijo, da otrok škili, naj ga takoj pripeljejo k zdravniku. Otroku 5 ali 6 mesecev še nima ustaljene oziroma razvite ostrine vida. Ta se popolnoma razvije nekako do konca petega leta starosti. Zato je važno, da se zdravljenje začne čimprej, dokler vid še ni ustaljen in je na njegovo ostrino in na druge faktorje, ki sodelujejo pri škiljenju oziroma slabovidnosti, še mogoče vplivati z različnimi načini zdravljenja. Zato bomo otrokom do približno 2. leta starosti vkapavali atropinske kapljice v

zdravo — neškileče oko, da ga na ta način razberemo in prizadeto škileče oko prisilimo k intenzivnemu gledanju, obenem pa okrepimo oziroma pospešimo razvoj njegovih oslavljenih funkcij.

Nekako z drugim letom bomo otroku zapisali očala, ki jih mora škileči nositi stalno. Ker gre pri škilečem otroku po navadi za

mo z operativnim posegom, ki ima tedaj le še kozmetični učinek.

Če vse to zdravljenje od prvih mesecev življenja dalje ni pokazalo nobenega oziroma vsaj ne zadostnega uspeha, imamo še vedno dovolj možnosti, da otroku pomagamo. Ko namreč otrok nekako v prvi polovici tretjega leta dobi očala, ki jih že nekaj

ni kliniki v Ljubljani. Takšno zdravljenje traja lahko tudi nekaj let, v najugodnejših primerih pa nekaj mesecev. Zahteva seveda mnogo truda, potrpežljivosti in volje, ne samo od otroka in zdravnika, temveč tudi od staršev.

Kot sem že prej omenil, se vid popolnoma razvije v petem letu starosti. Za-

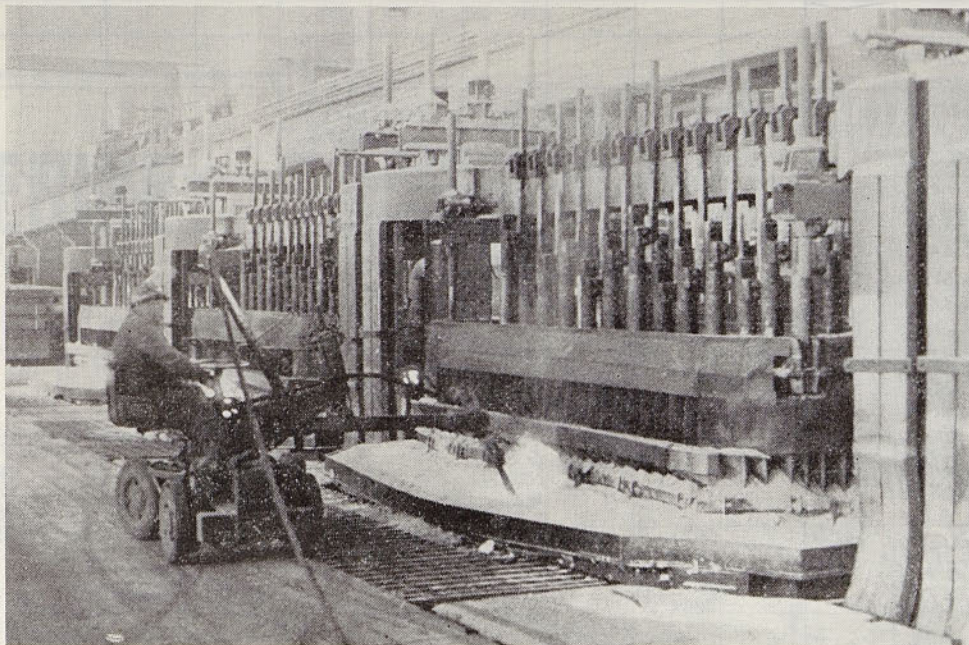
vendar naj bo zdravnik, strokovnjak tisti, ki ugotovi ali so oči našega malčka zdrave ali pa se za škiljenjem ne skriva še kakšno drugo obolenje.

In končno nam, kot že omenjeno, ostane na razpolago še operativna poprava škiljenja. To pa kombiniramo včasih z vajami, tako da očesu ne vrnemo le normalnega vida, temveč tudi estetsko zunanost.

Omenim naj še, da je takšna operacija brez nevarnosti, skoraj neboleča in da pri operaciji ne posegamo v zrklo, kakor mislijo nekateri starši.

Pa še zakaj! Zastarela miselnost o uporabi oziroma nošenju očal naj bi končno izginila. Znano je staršev brani, da bi njihovi namreč kako se večina otroci nosili očala, češ, saj je otrok še premajhen, razbil jih bo pri igri, zlomil in si poškodoval oči. Nošnje očal še marsikateri starši smatrajo za lepotno hibo! Vendar nam v prvem primeru na tisoče izkušenj kaže, da do poškodb z razbitimi očali praktično ne pride, temveč nasprotno. Očala so marsikateremu otroku obvarovala oko pred poškodbami (puščica, apno itd.). Kar se pa lepotne hibe tiče, je ta pač nepomembna v primeri s koristmi, ki jih očala nudijo slabovidnim. Starši naj se zavedajo, da je njihov otroček, če se ne zdravi, obsojen na invalidnost, ki ga bo prikradala za izbiro želenega poklica oziroma za nadaljnje usposabljanje v poklicu. In kaj bo, če se mu po nesreči poškoduje zdravo, dobro oko?!

Dr. Stanko Strnad

Posluževanje elektrolitske peči

motnjo v optični uravnavi, t. j. v smislu kratkovidnosti ali daljnovidnosti, mu bomo po posebni preiskovalni metodi natančno določili stopnjo refrakcijske anomalije in mu zapisali očala. Vkapavali mu bomo atropinske kapljice 2-krat dnevno v obe očesi. Te kapljice imajo to lastnost, da do skrajnosti razširijo zenice in izključijo akomodacijo, t. j. ohromijo prilagodljivost. Po vkapanju atropina imajo otroci široke punčice in zelo megleno vidijo, kar se posebej kaže v tem, da ne morejo čitati, pisati in opravljati druga bližinska dela. Takšno stanje traja približno dober teden. Po 4 ali 5-dnevem vkapanju atropinskih kapljic bo zdravnik lahko natančno določil stopnjo njegove daljnovidnosti oziroma kratkovidnosti. Edino ta metoda je za določanje očal pri otrocih zanesljiva in natančna.

Včasih že takšno zdravljenje — seveda če smo od samega začetka ravnali pravilno in dosledno — zadostuje, da škileči otrok pridobi oziroma razvije funkcije, potreben za normalen plastični vid, ki ga potem lahko praktično uporablja v nadaljnem življenju. Če pa vendar — le še ostane kakšna stopnja škiljenja, jo odpravi-

mesecev stalno nosi, mu za krajši ali daljši čas začnemo zakrivati vodilno, t. j. zdravo ali škileče oko, pri čemer v posameznem primeru upoštevamo vid ali način gledanja. Namen tega je isti, kakor v prej omenjenem primeru, ko smo mu vkapavali atropinske kapljice. Z zakrivanjem zdravega očesa želimo namreč doseči, da gleda slabovidnooko, ki se mu s stalno uporabo vid popravi in se mu tako razvijejo normalne fiziološke funkcije. Z zakrivanjem slabovidnega očesa pa hočemo le, da se škiljenje in nepravilni odnos med očmi ne utrdita še bolj. Kateri način bo zdravnik izbral, je odvisno od narave oziroma stopnje škiljenja ali slabovidnosti.

V zadnjih desetletjih, predvsem pa po drugi svetovni vojni, so ponekod vpeljali šolanje slabovidnih otrok v posebej za to urejenih centrih. Ti so opremljeni z raznovrstnimi pripravami, s pomočjo katerih se škilečim zboljšuje oslavljeni vid, kjer se vadijo sprejemati raznovrstne slike — v ta namen posebej sestavljene in oblikovane — z obojimi očmi skladno in enako ter jih pravilno spajati in tako razvijati globinski vid. Prvi tak center v Jugoslaviji je ustanovljen na Očes-

to je tudi treba začeti z zdravljenjem čimprej, ker so tudi uspehi neprimer- no večji pri predšolskih kakor pa pri starejših otrocih. Zato še enkrat ponavljam: brž, ko mamica opazi ali se ji le zdi, da otrok škili, naj ga takoj pelje k zdravniku. Res je, da v mnogih primerih niti ne gre za pravo škiljenje,

Kršitev delovne obveznosti

V smislu 34. čl. SS o odgovornosti in obveznosti delavcev v združenem delu TOZD vzdrževanje podajam naslednje:

1. Tov. Stumberger Jože, mat. št. 4323, roj. 10. 2. 1954, stanujoč v Kidričevem št. 13, poročen, oče 1 otroka v starosti 2 let, na DM PKV elektrinar v TOZD Vzdrževanje, ukrep mu je že bil izrečen, da je kriv, da je dne 17. 5. 1977 neopravičeno izostal z dela in s tem je hujsje kršil delovno obveznost po tč. 1 (nevestno, nepravočasno in nemarno izpolnjevanje delovnih in drugih obveznosti) 11. člena v zvezi s tč. 4 (da prihaja na delo ter odhaja z dela ob določenem času) 6. člena omenenega sporazuma o odgovornosti in obvez-

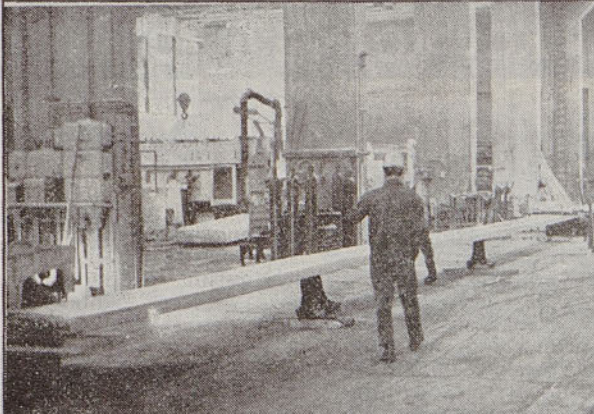
nosti delavcev v združenem delu TOZD Vzdrževanje, ter mu komisija izreče ukrep po 9. čl. 3. tč. navedenega sporazuma

ZACASNA RAZPOREDITEV S SEDANJEGA DELOVNEGA MESTA 34007 PKV elektro mehanik na delovno mesto 36018 progovni delavec v gradbenem vzdrževanju, in sicer za čas dveh mesecev, računajoč od dne pravomočnosti sklepa.

Med razporeditvijo na drugo del. mesto bo tov. Stumberger Jože, mat. št. 4323 dobival osebni dohodek, določen za delovno mesto gradbeni delavec 36018.

Za tajništvo DU TOZD S. A.

„Aluminij“³³
je
tvoje
glasilo!

	SEST. MARKO KOROŠEC	DR. RENOZRNAT, BELI MAYEC	KADILČEV PRIPO=MOČEK	OVČJI SAMEC	MORSKA RIBA	NA VRATA RAHLO UDARJATI	OSEBNI ZAIMEK	DEL OGRAJE, DEŠČICA
	VNET PRISTAS LAKE IDEJE							
		UDAREC PRI BOKSU						
		DRHAL, SODRGA					AVSTRJA	
		ITALIJA					KVASINA	
	PISANJE LETOPISOV	DYOJICA	GESLO FRANC. REVOLUC. (ENAKOST)	SORODNICA	OSLOVSKI GLAS ERBIJ	LADJA ZA PREVOZ NAFFE	FIGURA PR. ČETVORKI PROTINOZEC	DOPISUJTE V ALUMINIJ

ZAHVALA SODELAVCEM

Podpisani ŠTEFAN FUKS, zaposlen v strojnem vzdrževanju se ob odhodu v invalidsko upokojitev najtopleje in pri srčno zahvalim vsem svojim delovnim tovarišem s katerimi sem prebil toliko let skupaj v TGA Kidričevo za medsebojno razumevanje. Zaradi boleznih sem moral mnogo prerano zapustiti svoje delovno mesto ter sodelavce katere bom ohranil v trajnem in najlepšem spominu.

Ob odhodu v prerani pokoj se najsrčneje zahvaljujem vsem sodelavcem za izkazano pozornost in lepo darilo, katero me bo vedno spominjalo na vse prebite dneve v tovarni skupno z Vami dragi sodelavci.

Ob tej priložnosti se prav tako topla zahvaljujem IO OOS TOZD vzdrževanje za prelepo darilo ter pogostitev s katero so dokazali, da vedno gojijo pozornost do svojih članov. Vsem skupaj pa ob koncu velja še enkrat topla zahvala z željo, da bi se še tudi v bodoče srečevali na raznih družbenih prireditvah. Prav tako želim vsem še tudi v bodoče mnogo delovnih uspehov, ki bodo razveselili tudi mene.

Srčna hvala še enkrat vsem Vam dragi sodelavci!

Stefan Fuks

ZIDNE OBLOGE						PRED = HODNIK HRUŠČOVA			ZRENJA: NIH
PERZIJSKI POLOSEL						JEZERO V AFRIKI PUSTHA MASKARADA		CIRIL ZLOBEC VEZNIK	
UTEZJNA MERA ZA ZLATO					VRSTA CIGARET ŽENSKO IME			STAROPAZ. VLADAR LETNI ČAS	
PIJAČA STARIH SLOVAN.		NAUK O DELOVANJU LASTNOSTI LANTAN							EDEN OD PREDSEDA ZDA
AMERŠEK				100 m ²		POKRAJINA V GRČIJI		TONA IGLAVEC	
BODEČ PLEVEL				RADON NEDOBEL, POKVARJEN		CIGAN RADIJ		JANKO ROPRET SLAVNI FIN. TEVAČ (PANO)	
DANSKA TELEVIZIJA		SPOJINA ALKOH. S KISLINO JAP. OBILA BUDIZMA				BIŠJI KOŠARK. REPUBL. ZORANA ZEMLJA			
VRSTA			DELAVEC V LIVARNI BIZMUT				ZDRAVJE = UMET = NIKOV	MESTO V ZLN VSE V REDU	
JAPONSKI NAČIN ARANŽIRANJE CVETJA						PREBIVALCA AZOROV			
LJUDOŽEREC						RAČUNOVODJA (FRANC)			

KINO SPORED

za mesec september 1977

2. Kalanov dosje	ang. barvni vohunski
6. Ljubzenske melodije	amer. barvni glasbeni
9. Manekenka ali minister	franc. barvna ljub. drama
13. Upor sužnjev	amer. barvni fantazij.
16. Potovanje s teto	amer. barvna komedija
20. Krvavi lov	amer. barvni western
23. Propad Japonske	japon. barvni fantazijski
27. Sin	franc. barvni kriminalni
30. Teksas ekspres	amer. barvni akcijski

IZDAJA DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA BORIS KIDRIČ KIDRIČEVO — Uredniški odbor: Ivo Tušek, predsednik; člani: Franc Meško, Anton Zadavec, Jože Huzjan, Anton Kozoderc — namestnik predsednika — Franc Vreže, ml. — odgovorni urednik — Fotografije: Stojan Kerbler, dipl. ing. — Tisk: ZGP »Pomurski tisk«, TOZD tiskarna, Murska Sobota — Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno. — Rokopisov in slik ne vračamo.

(Nadaljevanje z 22. str.)

Kršitve delovnih obveznosti v TOZD promet

ZAČASNA RAZPOREDITEV DELAVCA NA DRUGO DELOVNO MESTO, ZA KATERO SE ZAHTEVA ISTA ALI NEPOSREDNO NIZJA STOPNJA STROKOVNE IZOBRAZBE DOLOČENEGA POKLICA OZ. SMERI ALI STROKE — OD 1. 9. 1977 ZA DOBO ENEGA MESECA.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in sina

Franca Korena

žerjavista v kotlarni

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in prijateljem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali cvetje. Posebej se zahvaljujemo sodelavcem obrata kotlarne, OOS TOZD tovarna glinice, pevcem in godbi ter govornikom za ganljive besede v slovo.

Zahvaljujemo se vsem, ki z nami sočustvujejo.

Zalujoči: žena Lizika, sinovi Ignac, Ivan, Dušan in Franci ter hčerka Marjanca, roditelja Simon in Lizika ter ostalo sorodstvo.